

**ØF-rapport nr. 18/2007**

**Ringvirkninger av tre kulturarrangementer  
i Nord-Gudbrandsdalen**

**Dansefestivalen på Sel, Kristindagene på Sel og Diktardagane i Lom**

**av**

**Birgitta Ericsson og Terje Onshus**

# Østlandsforskning

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984 med fylkeskommunene og høgstolestyrene/de regionale høgstoleentra i fylkene Oppland, Hedmark og Buskerud som stiftere i samarbeid med Kommunaldepartementet.

Østlandsforskning er lokalisert i høgstolemiljøet på Lillehammer og har i tillegg kontorer i Hamar. Instituttet driver anvendt, tverrfaglig og problemorientert forskning og utvikling.

Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

Næringsliv og regional utvikling  
Velferd, organisasjon og kommunikasjon

Østlandsforskning's viktigste oppdragsgivere er departement, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

Østlandsforskning har samarbeidsavtaler med Høgstolen i Lillehammer, Høgstolen i Hedmark og Norsk institutt for naturforskning. Denne kunnskapsressursen utnyttes til beste for alle parter.

ØF-rapport nr. 18/2007

# Ringvirkninger av tre kulturarrangementer i Nord-Gudbrandsdalen

Dansefestivalen på Sel, Kristindagene på Sel og Diktardagane i Lom

av

Birgitta Ericsson og Terje Onshus

**Tittel:** Ringvirkninger av tre kulturarrangementer i Nord-Gudbrandsdalen  
Dansefestivalen på Sel, Kristindagene på Sel og Diktardagane i Lom

**Forfatter:** Ericsson, B. og Onshus, T.

**ØF-rapport nr.:** 18/2007

**ISBN nr.:** 978-82-7356-620-1

**ISSN nr.:** 0809 - 1617

**Prosjektnummer:** 10179

**Prosjektnavn:** Ringvirkninger av tre kulturarrangementer i Nord-Gudbrandsdalen

**Oppdragsgiver:** Dansefestivalen på Sel, Kristindagene på Sel, Diktardagane i Lom,  
Regionrådet i Nord-Gudbrandsdal og Norges Forskningsråd

**Prosjektleder:** Birgitta Ericsson

**Referat:**  
I takt med at antall festivaler og kulturarrangementer øker vies denne typen arrangementer også økt oppmerksomhet med tanke på økonomiske resultater. Det er da ikke først og fremst det bedriftsøkonomiske resultatet som fokuseres, men kulturarrangementenes bidrag til den lokale økonomien på arrangementsstedet.  
I denne rapporten presenteres inntektsvirkningene av tre kulturfestivaler arrangert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2007: Kristindagene i Sel, Dansefestivalen i Sel og Diktardagane i Lom. De tre arrangementene er svært forskjellige både i størrelse og innhold.  
Dansefestivalen er den største med ca 6000 tilreisende deltakere og en samlet inntektsvirkning i regionen på 9-10 mill. kr., Kristinspelet har ca 1700 tilreisende og en inntektsvirkning på 2-2,2 mill. kr., Diktardagane er et mindre arrangement som gir en inntektsvirkning i regionen på ca 300 000 kr.

**Emneord:** Kulturarrangementer, ringvirkninger, lokaløkonomi, Dansefestivalen, Kristindagene, Diktardagane

**Dato:** November 2007

**Antall sider:** 74

**Pris:** Kr 140,-

**Utgiver:** Østlandsforskning  
Postboks 223  
2601 Lillehammer  
  
Telefon 61 26 57 00  
Telefax 61 25 41 65  
e-mail: [post@ostforsk.no](mailto:post@ostforsk.no)  
<http://www.ostforsk.no>

Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

## Forord

Dette prosjektet er gjennomført som en del av Norges forskningsråds kompetanseregulering-prosjekt, som tar sikte på å være et mellomledd med tanke på å ta i bruk forskningsbasert kunnskap i små og mellomstore bedrifter. Initiativet er kommet fra aktørene lokalt.

Det er kartlagt lokaløkonomiske virkninger av Dansefestivalen og Kristindagene på Sel og Diktardagane i Lom. Det var også i oppdraget opprinnelig forutsatt at Pilegrimsdagene på Dovre skulle kartlegges, men det lot seg ikke gjennomføre pga stort arbeidspress kombinert med reisefravær hos arrangøren.

Prosjektet har vært gjennomført i samarbeid mellom Høgskolen i Lillehammer v/Terje Onshus og Østlandsforskning v/Birgitta Ericsson. Prosjektet ville ikke latt seg gjennomføre uten den innsats og velvillighet vi er blitt møtt med hos arrangørene. De har stilt opp med datainnsamlere og svart på våre spørsmål også til tider med hovedfokus rettet mot praktisk arrangementsgjennomføring og andre oppgaver i kø.

Mange takk for god hjelp til Øystein Ulen, Dansefestivalen, Anita Nuvstad Sletten og Mette Josten, Kristindagene, og Bård Hanem og Håvard Teigen, Diktardagane. Takk også til Arnfrid Austin, kontaktperson på Regionkontoret for Nord-Gudbrandsdalen.

Ingen av disse skal lastes for evt. feil og mangler i resultater eller konklusjoner som er trukket, det er forfatterne alene som står ansvarlig for innholdet i rapporten.

Lillehammer, desember 2007

Kristian Lein  
forskningsleder

Birgitta Ericsson  
prosjektleder



## Innholdsfortegnelse

<b>1</b>	<b>Innledning.....</b>	<b>7</b>
<b>2</b>	<b>Om de enkelte arrangementene.....</b>	<b>9</b>
2.1	Kristindagene på Sel .....	9
2.2	Dansefestivalen på Sel .....	11
2.3	Diktardagane i Lom .....	11
<b>3</b>	<b>Metode.....</b>	<b>13</b>
3.1	Utvalgstrekning og datainnsamling .....	13
3.2	Datainnsamling Diktardagane.....	19
<b>4</b>	<b>Publikumsprofiler .....</b>	<b>23</b>
4.1	Dansefestivalen på Sel .....	23
4.2	Kristindagene på Sel .....	25
4.3	Diktardagane i Lom .....	27
4.4	Arrangementene sett i sammenheng .....	29
<b>5</b>	<b>Publikums vurderinger av festivalene.....</b>	<b>33</b>
5.1	Publikums vurdering av Dansefestivalen.....	33
5.2	Publikums vurdering av Kristindagene.....	39
<b>6</b>	<b>Ringvirkninger og overrislingseffekter .....</b>	<b>43</b>
6.1	Analysemodell .....	43
6.2	Dansefestivalen .....	47
6.2.1	Overrisling under Dansefestivalen.....	47
6.2.2	Dansefestivalen: Vare- og tjenesteinnkjøp fordelt på næringssektor (ringvirkninger).....	47
6.3	Kristindagene .....	51
6.3.1	Overrisling under Kristindagene .....	51
6.3.2	Ringvirkninger av Kristindagene .....	51
6.3.3	Samlede inntektsvirkninger av Kristindagene .....	53
6.4	Samlede inntektsvirkninger av Diktardagane .....	55
	Økonomiske ringvirkninger .....	57
<b>7</b>	<b>Arrangementenes betydning for regionen .....</b>	<b>59</b>
	<b>Vedlegg 3.1.....</b>	<b>63</b>
	<b>Vedlegg 5.1.....</b>	<b>65</b>
	<b>Vedlegg 6.1.....</b>	<b>73</b>



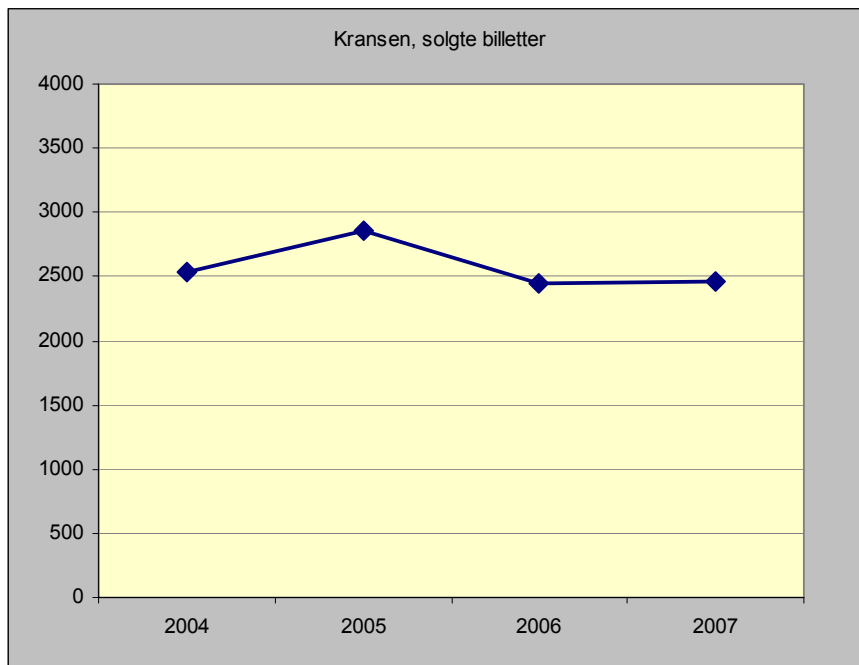


## 1 Innledning

Det arrangeres stadig flere festivaler og kulturarrangementer rundt omkring i landet. Ofte er disse begrunnet med ønsker om utvikling av reiseliv og turisme og at det skapes økt økonomisk aktivitet på stedet eller i bygda. Dette er en situasjon som vi kan registrere også i Nord-Gudbrandsdalen. Mange steder er imidlertid disse forhåpningene begrunnet med ønsker framfor kunnskap om hvor mye og på hvilken måte festivaler og arrangementer faktisk bidrar i lokaløkonomien. Foreliggende rapport er en *regionaløkonomisk kartlegging*. Det betyr at økonomi står i fokus i denne rapporten. Det betyr likevel *ikke* at andre forhold er uten betydning eller uinteressante, de er imidlertid bare ikke en del av det oppdraget vi har fått.

Østlandsforskning og Høgskolen i Lillehammer har i 2007 gjennomført undersøkelser ved tre av de festivaler og ”dager” som har vært arrangert i Nord-Gudbrandsdalen i løpet av sommeren 2007. Formålet har vært å kartlegge den økonomiske effekten regionalt. De kartlagte arrangementene består av Dansefestivalen og Kristindagene på Sel, to relativt store arrangementer samt Diktardagane i Lom som et relativt lite arrangement. Det var også i oppdraget forutsatt at Pilegrimsdagene på Dovre skulle kartlegges, men det lot seg ikke gjennomføre pga stort arbeidspress kombinert med reisefravær hos arrangøren.

Prosjektet er gjennomført på opprag av de tre arrangørene, Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen og Norges forskningsråd.



**Fig. 2.1. Antall tilskuere\* til Kransenforestillingen. 2004-2007.**

\* Antall personer (inkludert fribilletter og spesielt inviterte).

## 2 Om de enkelte arrangementene

### 2.1 Kristindagene på Sel

Kristindagene på Sel arrangeres hvert år i månedsskiftet juni/juli. Bærebjelken i arrangementet er framføringen av den dramatiserte forestillingen Kransen, basert på romanen med samme navn av Sigrid Undset, på utendørsscena på Jørundgard middelaldergard (<http://www.jorundgard.no/>). Jørundgard ble bygget som en kopi av en middelaldergård i forbindelse med innspillingen av filmen *Kristin Lavransdatter*<sup>1</sup> regissert av Liv Ullman. Spelet dramatiserer Kristin Lavransdatters oppvekst på Jørundgard i Sel og hennes kjærlighetshistorie med Erlend. Det historiske spelet framføres altså ikke langt fra der hendelsene utspilte seg i Sigrid Undsets romantrilogi.

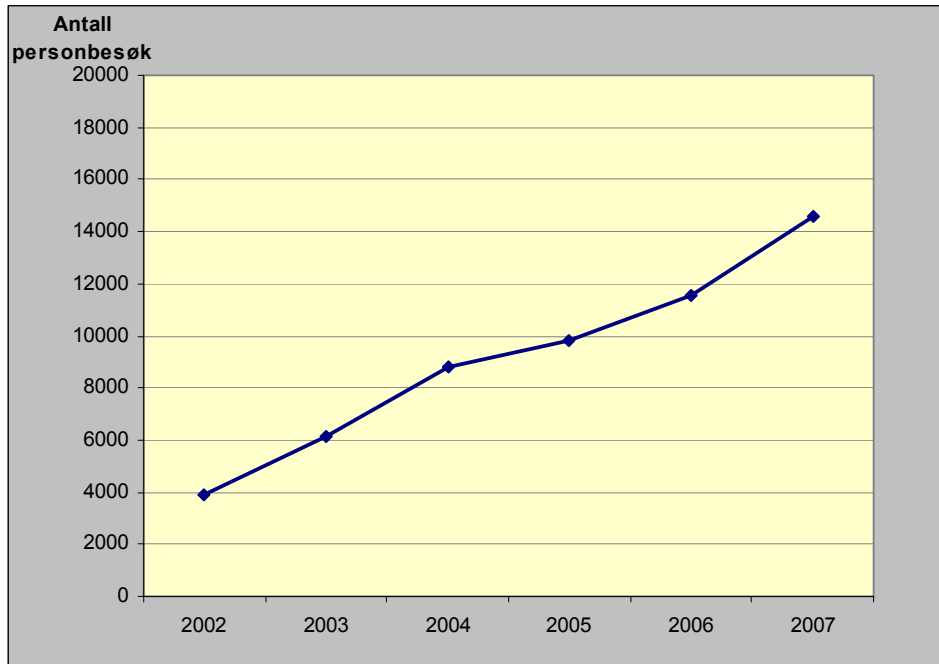
Kristindagene åpner med Kransen torsdag kveld og avsluttes søndag. Det gjennomføres fem framvisninger av Kransen og en del andre tilknyttede arrangementer. Av de 2 500 betalende deltakerne (og ytterligere ca 400 publikummere på ikke billetterte arrangement) var det hele 2 140 (2 462 inkl. spesielt inviterte og fribilletter) som kan tilskrives Kransen-forestillingene. (Samtlige delarrangementene er satt opp i tabell 3.3.a. lengre bak i rapporten.)<sup>2</sup>

Besøktallet på Kransenforestillingen de siste åra er vist i fig. 2.1. som viser at antallet tilskuere har ligget i underkant av 2 500, bortsett fra å ha vært oppe i nesten 3 000 i toppåret 2005. (Jfr. fig. 2.1.)

---

<sup>1</sup> Filmen hadde premiere i 1995.

<sup>2</sup> For mer informasjon: <http://www.kristindagene.no/hXGYAS2djGWu.16.idium>



**Fig. 2.2. Antall personbesøk\* på Dansefestivalen. 2002-2007.**  
(\* Én person i 4 dager = 4 personbesøk)

## 2.2 Dansefestivalen på Sel

Dansefestivalen på Sel arrangeres også medio juli hvert år, første gang i 2002. Arenaen er, som for Kransen, middelaldergården Jørundgard på Sel og områdene rundt gardsanlegget. Det var i år solgt vel 6700 billetter, inklusive gjennomgangsbilletter, noe som representerte i alt 14500 personbesøk. Dette er et stort arrangement, og det danses til musikk fra tre scener hver kveld i 4 dager. I år var arrangementet i tillegg utvidet med en ”mimrekveld” i Storteltet tirsdag kveld. Fredag og lørdag spilles det fra hhv. kl. 14 og kl. 12. I opplegget inngår også konserter og familieprogram, samt kurs i gammeldans, sving og bugg. (For mer opplysninger: [www.dansefestivalen.no](http://www.dansefestivalen.no))

Festivalen har hatt en svært stor vekst i publikumstilstrømningen i løpet av disse åra, fra i underkant av 4 000 personbesøk i 2002 til over 14 000 i 2007. Men da har også antallet ”dansedager” økt fra tre dager i 2002 og 2003 til 4 dager i 2004-2006. I år startet man som sagt allerede tirsdagen, noe som ga fem dager med dansemusikk. (Jfr. fig. 2.2.)

## 2.3 Diktardagane i Lom

Diktardagane i Lom arrangeres med utgangspunkt i Tor Jonssons virke i bygda og gikk andre helga i august. I 2007 arrangeres Diktardagane for fjerde gangen og første året arrangementet ble gjennomført var altså i 2004. Det gjennomgående temaet for årets Diktardager var naturfortellinga. Temaet ble formidlet gjennom seminarer, foredrag, sang og musikk, revy, bokbad, fjellnatur og fest. Diktardagane har et tett innhold med 2 dagers litteraturseminar som kjerne, flere kulturelle innslag og guidede bussturer. Arrangementet åpnet torsdag kveld og ble avsluttet søndag ettermiddag. Det var 70 deltakere på litteraturseminaret, og i tillegg en del lokale som var med på andre deler av arrangementet. (For mer informasjon: <http://www.torjonsson.no/diktardagar/diktardagar1.html>)



### **3 Metode**

Det var i utgangspunktet meningen at det skulle gjennomføres publikumsundersøkelser i tilknytning til samtlige arrangementer som er omtalt i kapittel 2. Publikumsundersøkelsene ble gjennomført i to trinn, der første trinn er å samle inn kontaktinformasjon under selve arrangementet for en ”grundigere henvendelse” i annet trinn etter avsluttet arrangement. For å få samlet inn kontaktinformasjonen i første trinn på en gunstig måte skulle dette utgjøre en del av de deltakende bedriftenes egenandel. Det var altså forutsatt at innsamling og registrering av kontaktinformasjon fra publikum skulle utgjøre en del av bedriftenes egeninnsats. Det viste seg etter hvert at det ikke var ”nødvendig” å gjennomføre en fullverdig publikumsundersøkelse i forbindelse med Diktardagane. Hvordan vi har håndtert dette arrangementet metodemessig er nærmere omtalt i eget avsnitt nedenfor.

#### **3.1 Utvalgstreking og datainnsamling**

Det er et problem å gjennomføre utvalgstrekinger når en ikke har noen form for lister over den aktuelle populasjonen. Dette er et av de mest framtrede problemer ved undersøkelser av arrangementer av f.eks. den typen vi har undersøkt her. Det kan imidlertid brukes metoder som gir et tilnærmet tilfeldig trekningsresultat dersom en følger en på forhånd gjennomtenkt og oppsatt plan når en kontakter publikummerne. Det kan f.eks. være å ta hver n:te publikummer man møter eller som passerer et tenkt punkt, man kan alternativt ”tenke” på en gitt person for så å plukke ut den neste, den tredje neste, som kommer, e.l.. Det viktigste med å velge kontaktene tilfeldig er å sikre seg mot at det blir systematiske skjevheter i utvalget, noe som f.eks. kan skje dersom man plukker ut flere eller mange personer fra samme reisefølge. Da risikerer en skjevheter både på geografisk fordeling av publikum og at en teller de samme utleggene flere ganger, dvs. overestimerer de økonomiske effektene. Mer om det senere.

**Tab. 3.1. Kontakter etter svarvillighet. Dansefestivalen og Kristindagene 2007.**

Prosent

	Danse- festivalen	Kristin- dagene	I alt
Ja, og oppgitt e-post	36	40	37
Ja, og oppgitt telefonnummer	37	13	31
Kun kortskjema	24	44	29
Ikke i det hele tatt	3	4	3
<b>I alt</b>	100	101	100
Basis (n)	(518)	(181)	(699)

**Tab. 3.2. Kontaktete publikummere etter kontaktbarhet og svarprosent.**

Dansefestivalen og Kristindagene 2007.

Kontaktbarhet	Antall	
	Danse- festivalen	Kristin- dagene
E-post via kontaktskjema	186	72
E-post via arrangør	387	70
Antall sendt ut	573	142
E-post ikke leverbar	(46)	(21)
Sendt ut, netto	527	121
Besvarte skjemaer, antall	365	104
Svarprosent	69 %	86 %



Undersøkelsene er altså gjennomført i to trinn. Trinn en besto av å kontakte et tilfeldig utvalg av publikummere for å ”trekke et utvalg” til selve hovedundersøkelsen. Trinn to er består av undersøkelsen som går nærmere inn på publikums vurderinger av arrangementene og kartlegging av overrisslingseffektene, dvs. hvor mange penger som legges igjen lokalt. Denne sendes ut etter at arrangementet er avsluttet og respondentene kan bruke den tid til ettertanke og refleksjon som er nødvendig, særlig når det gjelder å rekonstruere pengeutleggene.

Kristindagene og Dansefestivalen er begge arrangementer som går over flere dager. Det ble derfor laget en utvalgsplan for på hvilke av disse og på hvilke tidspunkter det skulle være intervjuere i sving for å samle inn kontaktinformasjon, samt noen enkle basisopplysninger om publikum i tillegg. (Se vedlegg 3.1.) Dette materialet gir også et visst grunnlag for å vurdere frafallet. På den måten kan en si noe om frafallet blant dem som til slutt blir bedt om å komplettere et mer utfyllende skjema etter hjemkomst, og i tillegg noe om hvor mange av dem som blir kontaktet som ikke vil være med i det hele tatt. Det faktum at det i tillegg registreres noen basisopplysninger ved første kontakt gjør det også til en viss grad mulig å si noe om evt. skjevheter i utvalget.

Våre utvalgsplaner ble satt opp ut fra en vurdering av de enkelte delarrangementene og antallet kontakter vi ønsket å få inn. Dessuten ble det til en viss grad tatt hensyn til at innsamlingen skulle kunne foregå relativt rasjonelt. Det betyr bl.a. at de mindre og ikke så sentrale delarrangementene ikke er (så godt) dekket. Alt i alt tok vi sikte på å få inn rundt 500 kontaktadresser fra hver av Kristindagene og Dansefestivalen.

Under Kristindagene kom vi i kontakt med i alt 181 publikummere og under Dansefestivalen ble det tatt 518 kontakter. For Dansefestivalen ble målsettingen altså nådd, mens det ikke var tilfelle under Kristindagene. Det er imidlertid likevel ikke slik at samtlige kontakter resulterer i ”faktisk kontakt”. Dels er det noen som sier i fra at de ikke er interessert i det hele tatt<sup>3</sup>, enkelte svarer ”der og da” men vil ikke svare på et lengre skjema etter hjemkomst, og endelig er det de som ikke svarer ved henvendelsen etterpå eller at adressene ikke lar seg levere til.

Av de i alt 699 kontaktede var det kun 3% som ikke ville være med i det hele tatt. Det er imidlertid flere som kun svarer på de spørsmålene som blir stilt ”der og da” men som ikke vil mer enn det. Der er det store forskjeller mellom publikummerne på Kristindagene og på Dansefestivalen. Over 40% av de kontaktede på Kristindagene ville ikke mer. Hvis vi tar med dem som allerede fra begynnelsen ikke var interessert er ca halvparten av de kontaktede Kristinpublikummerne falt fra. Tilsvarende frafall for Dansefestivalen er ca en fjerdedel. For begge disse arrangementene har vi oppnådd en andel på 35-40% som har oppgitt e-postadresse og vil svare på et mer utfyllende skjema ved hjemkomst. (Jfr. tab. 3.1.)

---

<sup>3</sup> Dette blir da merket av i kontaktskjemaet, og krysset av for kjønn, for å holde oversikt over frafallet.

**Tab. 3.3.a. Billettfordeling, kontraktregistreringer og besvarte skjemaer etter forestilling. Kristindagene 2007.**

	<u>Solgte billetter</u>		Registrerte kontakter, antall	<u>Besvarte skjema</u>	
	antall	%		antall *	%
Kransen, torsdag	461	18	68	} 99	56
Kransen, fredag	492	20	-		
Kransen, lørdag	565	22	65		
Kransen, søndag	622	25	46		
Blomstergleder, Tordis Ørjaset	55	2	-	6	3
Blomstervandring Høvringen	16	1	2	7	4
Prinsessen som gikk til jorden..	(120)	(0)	-	0	0
Den unge Sigrid Undset	23	1	-	6	3
Sondre Bratland, Sel kirke	116	5	-	13	7
Litteraturseminar, Wildenvey	6	2	-	0	0
Tre debutanter for 100 år siden	38	2	-	2	1
I Kristins rike, vandring på Sel	128	5	-	8	4
Messe på Sandbu, Biskop Fiske	(30)	(0)	-	0	0
Maleriutstilling på Høvringen	(250)	(0)	-	11	6
Marked på Jørundgard	--		-	24	13
Utstilling på Ottatunet	--		-	2	1
<b>I alt</b>	<b>2522</b>	<b>103</b>	<b>181</b>	<b>178</b>	<b>98</b>
Basis (n)			(181)	(104)	(178)

\* Tallet representerer antall personbesøk, kan sammenliknes med antall billetter.

**Tab. 3.3.b. Billettfordeling, kontraktregistreringer og besvarte skjemaer etter festivaldag. Dansefestivalen 2007.**

	<u>Solgte billetter:</u>		<u>Registrerte kontakter:</u>		<u>Besvarte skjemaer:</u>	
	antall	%	antall	%	antall	%
Tirsdag	1448	10	12	2	177	13
Onsdag	1701	12	14	3	217	16
Torsdag	2937	20	117	23	295	22
Fredag	3940	27	159	31	332	25
Lørdag	4598	31	175	34	313	23
Søndag*	--	-	41	8	-	-
<b>I alt</b>	<b>14624</b>	<b>100</b>	<b>518</b>	<b>101</b>	<b>1334</b>	<b>99</b>
Basis (n)			(518)		(365)	

\* Det ble registrert 41 kontakter på festivalcampen i løpet av søndagen.

Prosentandelene skjuler imidlertid store forskjeller i absolutte tall, som for Kristindagene er 72 personer og for Dansefestivalen 186 kontakter med e-postadresse.

I tillegg til de innsamlede kontaktadressene bidro begge festivalene med de e-postadresser som allerede var registrert i forbindelse med billettkjøp og ”innsjekk” på festivalcamp. På den måten fikk vi ytterligere 70 adresser til Kristinpublikummere og 387 til Dansefestivaldeltakere. (Jfr. tab. 3.2.)

Svarprosenten i begge undersøkelsene er på 69, noe som absolutt er akseptabelt isolert sett. Svarprosenten er en ting, det er imidlertid det absolutte antallet enheter en oppnår for å beskrive i dette tilfellet publikummerne (populasjonen) som til syvende og sist bestemmer usikkerheten i materialet. Utvalgsmetoden og utvalgsantallet er derfor vel så viktig for sikkerheten i det endelige resultatet som svarprosenten som ofte blir fokusert.

Forutsatt at man har et tilfeldig trukket utvalg vil sikkerheten øke jo flere enheter man baserer generaliseringer fra utvalget til alle (populasjonen) på. Det materialet vi har til rådighet for å analysere publikummerne under Kristindagene er svært spinkelt. Ikke bare er det få enheter, men det er også fare for at materialet inneholder systematiske skjevheter på grunn av utvalgstrekingen. Det kan se ut til at intervjuerne i mange tilfeller har registrert flere personer fra samme reisefølge, noe som bl.a. antakelig fører til en overestimering av utleggene i regionen. Dette er ikke mulig å korrigere for i etterhånd, da det ikke lar seg gjøre å kople de registrerte adressene med de svarene som er kommet inn.

Grunnlaget for resultatene som framkommer av undersøkelsen av Dansefestivalen er, så vidt vi kan bedømme, relativt godt. Det er ikke større avvik enn en må forvente mellom billettfordelingen og svarfordelingen på de enkelte dagene under Dansefestivalen. En tredjedel av billettene til Dansefestivalen ble solgt sammen med plass på festivalcampen, halvparten som endagsbilletter og ca en femtedel som gjennomgangsbilletter. Sammenholdt med bosted og overnattingsform i materialet er vi likevel ikke helt sikre på at vi ikke har en overrepresentasjon av festivaldeltakere som har overnattet på festivalcampen på bekostning av dem som har løst enkeltbilletter<sup>4</sup>. I tilfelle vil det bidra til å overvurdere heller enn undervurdere overrislingseffektene fra festivalpublikum. På den andre sida vet vi at mange også bor på campingbedrifter andre steder i regionen, noe som da bidrar til å trekke materialet i ”riktig retning” representasjonsmessig. Tar en kun utgangspunkt i dagsfordelingen av billetter og publikum i materialet viser disse fordelingene altså godt samsvar. (Jfr. tab. 3.3.b.)

Når det gjelder Kristindagene er vi mer usikre på materialet. Dels er det få personer som har svart, og dels er det ting som tyder på at utvalgsprosessen ikke har foregått på ”fore-skreven” måte. Selv om vi er usikre på resultatene som gjelder Kristindagene er det likevel ingen andre måter å kontrollere og evt. korrigere disse på, og det er grunn til å advare mot å trekke skråsikre eller bastante konklusjoner basert på disse tallene. På den

---

<sup>4</sup> Det er sannsynligvis flere lokale blant dem som har løst enkeltbilletter enn blant de overnattende.

**Tab. 3.4. Kontaktbarhet etter alder og festival.**

Dansefestivalen og Kristindagene 2007.

Kontaktbarhet	Alder i år	
	Danse- festivalen	Kristin- dagene
Ja, via e-post	47,7	50,9
Ja, via telefon	53,9	61,8
Nei, kun kortskjema	49,9	59,3
I alt, gjennomsnittlig alder	50,6	56,2

**Tab. 3.5. Antall kontaktskjemaer avhendet og levert inn, svarprosent.**

Litteraturseminaret Diktardagane 2007.

Kontaktskjemaer	Antall
Sum skjemaer til avhenting	50
Antall skjemaer hentet	41
Antall skjemaer levert inn	34
Besvarte skjemaer, antall	34
Svarprosent av sum skjemaer	68%
Svarprosent av skjemaer avhendet	<b>83%</b>

**Tab. 3.6. Kontakter etter svarvillighet.**

Diktardagane 2007.

Kontaktskjemaer	Antall	Prosent
Ja, og oppgitt E-post	19	56%
Ja, oppgitt telefonnummer	3	9%
Kun kontaktskjema	12	35%
Sum alle	34	100%
Svarprosent		65%

andre sida står Kransenforestillingene for 85% av det samlede billettsalget (ekskl. konserten Balladenatt, som ble arrangert av Jørundgard) slik at hadde vært større grunn til bekymring om vi hadde manglet materiale derfra.

Det er - kanskje ikke helt uventet - en del aldersforskjeller når det gjelder hvis og hvordan en har valgt å svare. De som har valgt å oppgi e-postadresse er signifikant yngre enn dem som ønsker å svare via telefon, det gjelder for begge disse festivalene. For Dansefestivalen ser aldersfordelingen etter foretrukket svarmåte ikke ut til å påvirke alderen i materialet. For Kristindagene derimot vil vårt endelige utvalg være yngre enn den totale gjennomsnittsalderen i publikum, slik publikum er registrert her. (Jfr. tab. 3.4.)

## 3.2 Datainnsamling Diktardagane

På Diktardagane brukte vi en kombinasjon av flere metoder. Vi samlet inn kontaktinformasjon fra et utvalg av seminardeltakerne samtidig som vi samlet inn data fra arrangøren og overnatingsbedriftene i Lom. Fra arrangøren hadde vi en god dialog med Bård Hanem i Lom Kommune som var sekretariatsleder for arrangementet.

Vi valgte å dele ut kontaktskjemaer kun på litteraturseminaret. Begrunnelsen var at det erfaringsmessig er få tilreisende på åpningen og på andre arrangementer i forbindelse med Diktardagane utover de som deltar på litteraturseminaret. Til grunn for dette lå samtaler med Bård Hanem. Disse antakelsene stemte, noe som ble bekreftet av Hanem i etterkant.

Det var 70 deltakere på litteraturseminaret hvor ca 75% var tilreisende. Disse ble informert om undersøkelsen og kontaktskjemaet i begynnelsen av seminaret. Skjemaene ble plassert i en boks i lokalet til avhenting og skulle i løpet av seminaret leveres til Hanem. Deltakerne hentet 41 kontaktskjemaer fra boksen hvorav 34 skjema ble levert inn. Disse 34 personene tilsvarte 25 reisefølger. Av disse var 10 personer lokale mens 5 tilreisende ikke ønsket å bli kontaktet via PC/telefon i runde 2. Av de resterende 19 personer var det 2 personer som kun oppga telefonnummer for videre kontakt. Disse 19 personer tilsvarte kun 12 reisefølger. Se detaljer tabell 3.5 og 3.6.

Erfaringsmessig får vi et frafall fra de som svarer på kontaktskjemaet og de som sier at de vil besvare hovedskjemaet i runde 2. Med så få reisefølger valgte vi å bruke en annen metodisk tilnærming for å kartlegge deltakernes forbruk, nemlig inntektsmetoden. Inntektsmetoden egner seg best på mindre arrangementer hvor forholdene er oversiktlig og datainnhenting skjer her fra bedriftene og ikke gjestene. På grunn av metodevalget var det mest hensiktsmessig å bruke personer og ikke reisefølger som analyseenhet på Diktardagane.

**Tab. 3.7. Solgte billetter til samtlige og tilreisende, og priser ulike arrangementer.  
Diktardagane 2007.**

Arrangement	Solgte billetter		Pris
	alle	tilreisende	
Offisiell åpning, kabaret Diktarplager,	180	55	Kr. 150
Litteraturseminar	70	55	Kr 500
Festkveld, Lom Samfunnshus, fredag kveld	170	100	250
Diktarmiddag inkl. underholdning, kåseri, Fossheim,		55	Totalpris kr 550, hvorav kr 385 til hotellet
Elvesæter, uteservering og omvisning	30	25	Kr 450
Fossberg hotell, litterært nattbad		50	Kr 100
Nordgard Aukrust, mat, foredrag og hagevandring		50	kr 350,.

dagane. Vi konsentrerte datainnsamlingen om arrangøren og overnattingsbedriftene som var oppgitt av deltakerne på kontaktskjemaet.

Vi hadde uansett viktige data fra kontaktskjemaene om overnattingssted, overnattingsform, fast bosted og antall overnattinger i regionen. Overnattingsform og oppholdslengde til de tilreisende i utvalget ble lagt til grunn for alle deltakerne. Antall og andel tilreisende i utvalget på kontaktskjemaet ble sammenliknet med estimater fra arrangøren. Vi hadde også en viss avstemningsmulighet mellom de to metodene for antall som overnattet kommersielt da vi spurte overnattingsbedriften om hvor mange personer som deltok på Diktardagane som overnattet i bedriften. Vårt inntrykk var at bedriftseierne hadde svært god oversikt og det var bra samsvar mellom bedriftens data og data fra kontaktskjemaet. Arrangøren estimerte antall utenbys deltakere på litteraturseminaret og på alle delarrangementer inklusive kabareten på åpningen. I følge Hanem var det noen få utenbys publikummere utover de som deltok på seminaret på åpningen og ca 100 utenfra regionen på Festkvelden i Lom Samfunnshus på fredag. Inntektsvirkningen fra de tilreisende utover seminardeltakerne på festkvelden er tatt med. På åpningen har vi ikke beregnet inntektsvirkningen fra flere enn de 55 deltakerne på seminaret. Vi har da sannsynligvis en under vurdering av inntekt her, men vi snakker om et lite beløp. Vi har på i kap. 6.4. drøftet inntektsvirkningen for regionen ved å ta med flere tilreisende på åpningen.

Vi spurte overnattingsbedriftene om priser, antall personer og antall netter samt tilleggsalg utover det som lå i prisen. Vi fikk også oppgitt tilleggsalget på Diktarmiddagen på Fossheim. Vi har all grunn til å tro at informasjonen fra overnattingsbedriftene og arrangør er pålitelig. Vårt inntrykk var at arrangøren og bedriftene var svært positive til en undersøkelse av Diktardagane og at bedriftene var samarbeidsvillige med hensyn til å gi ut de data som vi spurte etter. Vi har således ingen grunn til å tro at informasjonen fra bedriftene er mer usikker enn informasjonen fra deltakerne.

Med hensyn til seminardeltakere som overnattet hos slekt & venner og i fritidshus har vi estimert ekstra måltider med en standardsats, som selvsagt er usikker og som kan drøftes. Vi har også etterestimert utgiften til mat og drikke for de som overnattet på hotell utover måltider som inngår i prisen. Vi har ikke informasjon om utgifter som drivstoff, taxikjøring eller annen transport som tilfaller regionale bedrifter. En eventuell inntektsvirkning for regionale bedrifter av slikt salg er altså ikke regnet inn. Vi har heller ikke beregnet salg av suvenirer eller salg andre varer og tjenester utover bespisning, overnatting og opplevelser. Sannsynligheten for at personer på Diktardagane har hatt slike utlegg i regionen er stor, men vi tror at det ikke dreier seg mange personer og at det ikke handler om store beløp. (Se drøfting av inntektsvirkningen av å utelate dette i kap. 6.4.)

Vi mener usikkerheten i inntektsanslagene i tabell 3.7. ikke er veldig stor da mye av utleggene er opplevelser og måltider som er en del av det offisielle programmet for Diktardagane. Samtidig har overnattingsbedriftene gitt oss de faktiske priser for overnatting og bespisning. Bruk av to metoder gir oss mulighet å avstemme antall tilreisende, boform og antall overnattinger.

Vi fikk oppgitt av arrangøren kort tid før seminaret at det var 50 påmeldte og derfor ble det kopiert opp 50 kontaktskjemaer som ble lagt i lokalet til avhenting og utfylling. Hvorfor ikke flere enn 41 av 70 deltakere ikke hentet kontaktskjema har vi ikke noe godt svar på. Sju av disse 41 husket ikke eller ønsket ikke å levere utfylt skjema.

Av de 34 personene som har levert inn kontaktskjemaet var 12 ikke villig til å svare på flere spørsmål i etterkant av oppholdet. Dette utgjorde hele 35% av de spurte og er et relativt høyt tall. Av de 34 personene hadde 10 personer fast bosted i regionen. Få besvarte skjemaer gjorde at vi bestemte oss for å ta i bruk inntektsmetoden.

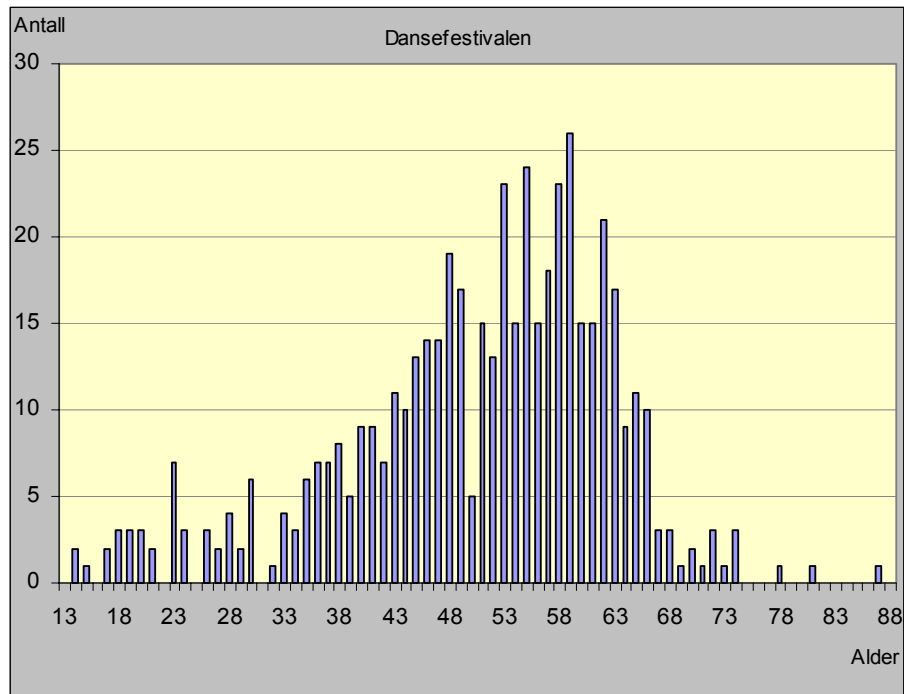


Fig. 4.1. Publikum etter alder. Dansefestivalen 2007. Antall deltakere.



## 4 Publikumsprofiler

Som en følge av at datainnsamlingen har foregått i to trinn har vi også to datasett til å beskrive publikumsprofilen. Datasettet vi har registrert i forbindelse med innsamlingen av kontaktinformasjonen inneholder også en del bakgrunnsopplysninger som kan tegne et grovt bilde av publikumsstrukturen på de to store arrangementene. I dette kapitlet tar vi for oss publikumsprofilene slik de framkommer av prosessen med å registrere kontaktadressene. (Jfr. vedlegg 3.1) Forutsatt at utvalgstrekingen er gjennomført som forventet vil dette datasettet gi et bedre grunnlag for å kartlegge publikums profil enn de besvarte skjemaene. Det er to grunner til dette: Dels er det faktiske antallet større, og dels er usikkerheten knyttet til den selvselekeringsprosessen som foregår når noen svarer og andre ikke svarer eliminert.

Kapitlet tar først for seg hver av de tre festivalene, og avslutter med en felles oppsummering.

### 4.1 Dansefestivalen på Sel

I vårt materiale er det flere menn enn kvinner som har deltatt i Dansefestivalen i 2007, fordelingen er 60% menn og 40% kvinner. Gjennomsnittsalderen både for kvinner og menn er ca 50 år. Det er imidlertid stor aldersmessig spredning i materialet, den yngste i vårt materiale er 14 år og den eldste 87 år. Hovedtyngden av deltakere finner vi i aldersgruppene mellom 45 og 65 år. (Jfr. fig. 4.1.)

De aller fleste kommer tilreisende, 90% oppgir at de har bosted utenfor de seks kommunene<sup>5</sup> som er definert som ”regionen”, og under fem prosent oppgir bosted i Sel kommune. Selv om det er noe underrepresentasjon av lokalt bosatte, vil hovedbildet - at de langt

---

<sup>5</sup> Disse er Skjåk, Lesja, Lom, Vågå, Sel og Dovre kommuner.

**Tab. 4.1. Tilreisende publikum og oppholdslengde etter overnattingsform. Dansefestivalen 2007.**

Overnattingsform	Andel av tilreisende	Oppholdslengde (netter)
Hotell eller liknende	10	3,3
Campingvogn/bobil	85	4,3
Hos slekt/venner	2	5,1
På hytta	3	3,1
<b>I alt</b>	<b>100</b>	<b>4,1</b>
Basis (n)	(445)	(329)

**Tab. 4.2. Publikum etter bosted og antall dager deltatt. Dansefestivalen 2007.**

	Andel av publikum %	Antall dager deltatt i fest.
Bosatt i Sel kommune	4	(2,7)
Bosatt i resten av regionen	7	3,5
Bosatt utenfor regionen	89	3,8
<b>I alt</b>	<b>100</b>	<b>3,8</b>
Basis (n)	(498)	(329)

fleste er tilreisende - likevel ikke endres. Det kan være snakk om det er f.eks. 75% eller 90% tilreisende, uansett er de fleste tilreisende.

Av *de tilreisende* overnatter 95% kommersielt. Svært mange bor på festivalcampen etablert spesielt i tilknytning til festivalområdet på Jørundgard. Mellom to tredjedeler og fire femtedeler har oppgitt overnatting der<sup>6</sup>. Hele 85% av de tilreisende har oppgitt at de har overnattet i bobil, campingvogn, campinghytte eller telt, men mange har altså ikke svart på hvor. Ytterligere 10% har oppgitt overnatting på overnattingsbedrifter i nærheten. (Jfr. tab. 4.1.) Der er bedriftene på Høvringen særlig godt representert, men også bedriftene på Otta og på Mysusetar har en del overnattinger i forbindelse med Dansefestivalen.

Gjennomsnittlig overnatter de tilreisende i 4,1 netter, men dette gjennomsnittet blir naturlig nok svært påvirket av oppholdslengden til dem som bor på festivalcampen. Men også de som bor på andre kommersielle overnattingsbedrifter i området har en gjennomsnittlig oppholdslengde på over 3 netter. Oppholdstida må sees i sammenheng med at over 40% av dem som svarte på det utfyllende skjemaet etterpå var tilstede på alle de fem dagene festivalen varte. Dette tallet - 40% som deltok alle fem dagene - stemmer også forholdsvis godt med fordelingen av solgte billetter, en tredjedel av alle gjennomgangsbilletter er solgt for hele festivalperioden.

Gjennomsnittlig har publikum vært tilstede i 3,8 dager av Dansefestivalen. I tab. 4.2. har vi satt opp hvor mange dager man har deltatt i etter bosted. Det er imidlertid ikke så mange av de helt lokale som har svart, men det ser ikke uventet ut til å være en tendens til at jo lenger en reiser desto flere dager har en også deltatt i festivalen. Det er imidlertid relativt små forskjeller, og kategoriseringen er grov.

## 4.2 Kristindagene på Sel

Materialet for Kristindagene er usikkert, og må tolkes med det i mente. Det er særlig uklarerhet rundt utvelgingsmetoden og det relativt lave antallet som har svart som skaper denne usikkerheten. I den grad publikum på andre arrangementer enn Kransen er forskjellig fra dem som oppsøker teateroppsetningen, vil disse ikke være representert i materialet. På den andre sida utgjør publikum på Kransen svært mange av det totale antallet publikummere, slik at det skal mye til for en evt. ulikhet får betydning for det samlede publikum.

Det ser ut til at det er stor kjønnsmessig ubalanse i publikum på Kristindagene, og da særlig på forestillingen Kransen, det er jo der de fleste kontaktadressene er samlet inn.

---

<sup>6</sup> Her er vi usikre på hvor mange av de som *ikke* har svart på *hvor* de overnattet som har bodd på festivalcampingen. Det er nok mange, men neppe alle.

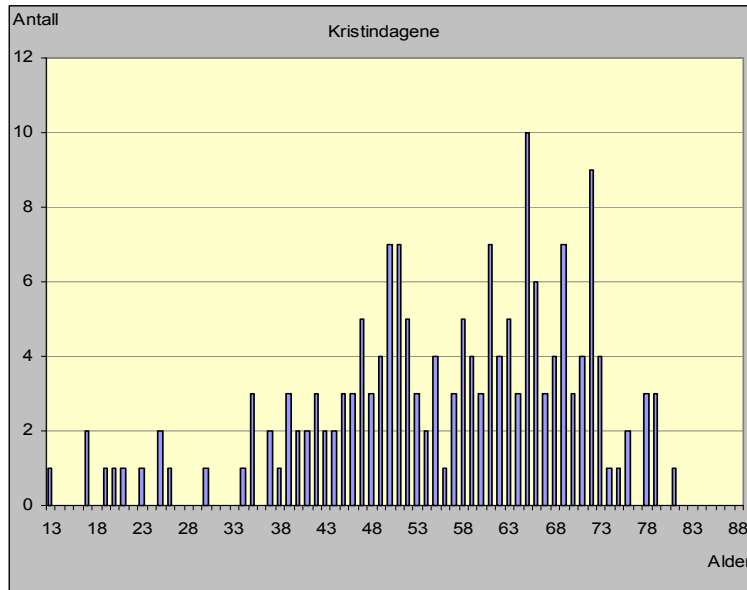


Fig. 4.2. Publikum etter alder. Kristindagene 2007. Antall deltakere.

Tab. 4.3. Tilreisende publikum og oppholdslengde etter overnattingsform. Kristindagene 2007.

Overnattingsform	Andel av tilreisende	Oppholdslengde (netter)
Hotell eller liknende	48	1,9
Campingvogn/bobil	2	1,3
Hos slekt/venner	11	3,3
På hytta	22	4,6
Hjemme	17	-
I alt	100	2,8
Basis (n)	(174)	(110)

Tab. 4.4. Deltakere etter kjønn. Diktardagane 2007.

Kjønn	Antall	Prosent
Mann	13	38
Kvinne	21	62
I alt	34	100

Hele tre fjerdedeler er kvinner. Det er også en forskjell i alder mellom menn og kvinner, der mennene gjennomsnittlig er fem år eldre, dvs. 60 år, enn kvinnene som gjennomsnittlig er ca 55 år. Det er også her stor spredning i alder blant publikum, fra 13 til 81 år.

De fleste publikummerne kommer også her tilreisende, 80% av de registrerte kontaktene har oppgitt at de har bosted utenfor regionen og under 10% i Sel kommune. En kan merke seg at mellom 15 og 20% har oppgitt at de overnatter hjemme selv om de har oppgitt bosted utenfor regionen. (jfr. tab. 4.3.) Avgrensingen av regionen sørover gjør det nemlig fullt ut mulig å bo hjemme dersom en bare skal overvære f.eks. en av forestillingene av Kransen (som utgjør de fleste av de innsamlede kontaktene). For disse vil det naturlig nok ikke være mulig å si noe om ”oppholdslengden”. Det er også for få fra regionen som har svart til at vi kan si noen om hvor mange av delarrangementene man har deltatt i. Samlet har alle publikummere gjennomsnittlig deltatt i 1,8 arrangement i løpet av Kristindagene.

### 4.3 Diktardagane i Lom

Når det gjelder Diktardagane i Lom har vi som beskrevet ovenfor brukt en litt annen metode for å komme fram til resultatene. Det er først og fremst forårsaket av at det er relativt få deltakere og at det i prinsippet er de samme deltakerne som er tilstede hele tiden i forbindelse med litteraturseminaret. Selv om det er små tall bruker vi i hovedsak tabeller for å presentere resultatene.

På Diktardagane var 62% av deltakerne kvinner og 38% menn. Gjennomsnittsalderen til deltakerne er 59 år med en spredning fra 31 til 79 år. Både kjønns- og aldersfordelingen er lik tilsvarende fordelinger på Kristindagene. Ca 7 av 10 seminardeltakere kommer utenfra regionen. Av deltakerne er 1 av 10 fra Lom kommune. (Se tabell 4.4. og 4.5.)

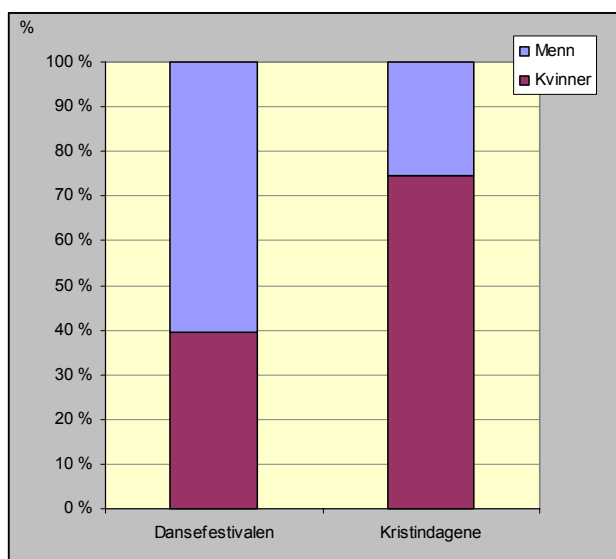
Ca. 6 av 10 tilreisende bor på hotell mens 3 av 10 bor hos slekt & venner og 12,5% overnatter i fritidshus. Sammenlikner man Diktardagane med Kristindagene er fordelingen også her ganske lik, (jfr figur 4.6.). Den største forskjellen er at på Diktardagane overnatter alle tilreisende, mens ca. 18% ikke overnattet i forbindelse med Kristindagene. Hovedårsaken er vesentlig at Diktardagane går over flere dager og Kristindagene i hovedsak et en-dags arrangement. Selv om det i prinsippet går over flere dager er det forestillingene Kransen som er hovedattraksjonen som trekker publikum. Fordelingen på de som overnatter kommersielt og ikke-kommersielt er i begge arrangementer ca 60/40. Det er imidlertid en større andel under Kristindagene som bor i fritidshus. Tilreisende som bor på hotell på Kristindagene oppholder seg ett døgn kortere enn deltakerne på Diktardagane, mens slekt & vennebesøkende på de 2 arrangementene har omtrent samme oppholdstid. (Jfr. også figur 4.6)

**Tab. 4.5. Deltakere etter bosted.** Diktardagane 2007.

Bosted	Antall deltakere	Prosent
Bosatt i Lom kommune	7	20
Bosatt i resten av regionen (Vågå, Skjåk)	3	9
Bosatt utenfor regionen	24	71
<b>I alt</b>	<b>34</b>	<b>100</b>

**Tab. 4.6. Deltakere etter overnattingsform og oppholdslengde.** Diktardagane 2007.

Overnattingsform	Antall	Andel tilreisende, %	Oppholdslengde (netter)
Hotell eller liknende	14	58,5	2,8
Campingvogn/bobil	0	--	--
Hos slekt/venner	7	29	3,6
På hytta	3	12,5	3,6
<b>I alt</b>	<b>34</b>	<b>100</b>	
<b>Basis (n)</b>		<b>(34)</b>	



**Fig. 4.3. Publikum etter kjønn og festival.** Dansefestivalen og Kristindagene 2007. Prosent.

## 4.4 Arrangementene sett i sammenheng

De tre festivalarrangementene vi har undersøkt er svært forskjellige, både av karakter og i størrelse. Dansefestivalen er uten tvil den absolutt største både målt i antall deltakere og i varighet. Både Kristindagene og Diktardagane er arrangementer sprunget ut av lokalt forankrede personer eller handlinger. Kristindagene har utendørsoppsetningen av dramatiseringen av Kransen som det bærende element, og denne forestillingen trekker et stort publikum og mange tilreisende. En slik forestilling involverer i liten grad tilskuerne til egen aktivitet, og de forblir nettopp tilskuere.

Litteraturseminaret under Diktardagane er et lokalt forankret arrangement av en annen karakter. Selve litteraturseminaret går over to dager, og det er befarings- og tur i omgivelsene. Her blir deltakerne del av et program som ikke ”gjentas” og de aktiviseres i turdeltakelse.

Dansefestivalen har deltakelse og aktivitet til felles med Diktardagane, og det gir i seg selv insentiver til lengre opphold enn f.eks. en teaterforestilling eller et besøksanlegg som man ”skal bese”. Når man har sett forestillingen eller utstillingen så er besøkspotensialet i realiteten brukt opp. Arrangementer som har basis i en eller annen form for aktivitet eller program som ikke gjentas har i utgangspunktet større potensial for lengre opphold. Kristindagene og Diktardagane har en lokal forankring å knytte sine temaer til, Dansefestivalen kunne i prinsippet vært arrangert hvor som helst. Dansefestivalen har imidlertid potensial til lange opphold pga aktivitetsinnretningen og dynamikken som ligger i at musikken skiftes ut.

Det er forskjeller i publikumsstrukturen til festivalene. Kristin-publikum har en stor andel av kvinner, hele tre fjerdedeler der er kvinner. Overvekt av kvinnelige deltakere er det også under Diktardagane i Lom der ca 60% er kvinner. Kjønnfordelingen på Dansefestivalen er omvendt - 40/60%-fordeling mellom hhv. kvinner og menn, og altså en overvekt av menn. Samlet er også Kristin-publikum fem år eldre enn Dansefestivalpublikum, og (de få) mennene hele 10 år enn Dansefestivalens publikum. Deltakerne på Diktardagane er gjennomsnittlig det eldste med 59 år. Det er altså store forskjeller internt i Kristinpublikumet og mellom Kristinpublikumene og primært Dansefestivalens publikum. ”Internt” er de som besøkte Dansefestivalen er mer likelig sammensatt både kjønns- og aldersmessig. (Jfr. fig. 4.3. og fig. 4.4. på neste side)

Både Kristindagene og Dansefestivalen har en stor andel tilreisende, 80-90% av dem som vi har hatt kontakt med har bosted utenfor regionen. (Jfr. fig. 4.5. på neste side.) Det er imidlertid store forskjeller mellom disse to arrangementene når det gjelder de tilreisende publikummernes overnattingstilbøyelighet. Av de tilreisende Kristinpublikumene bor nesten en femtedel hjemme. Også mange av dem som bor utenfor regionen overnatter altså hjemme. Ytterligere en tredjedel overnatter enten på hytta eller hos slekt og venner. Ca halvparten av det tilreisende Kristinpublikum overnatter altså enten ikke i det hele tatt eller ikke-kommersielt, mens den andre halvparten overnatter på overnattingsbedrifter.

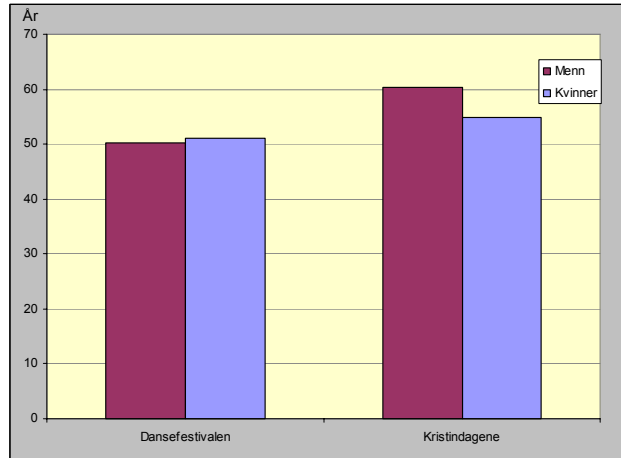


Fig. 4.4. Publikum etter alder, kjønn og festival. Dansefestivalen og Kristindagene 2007. År.

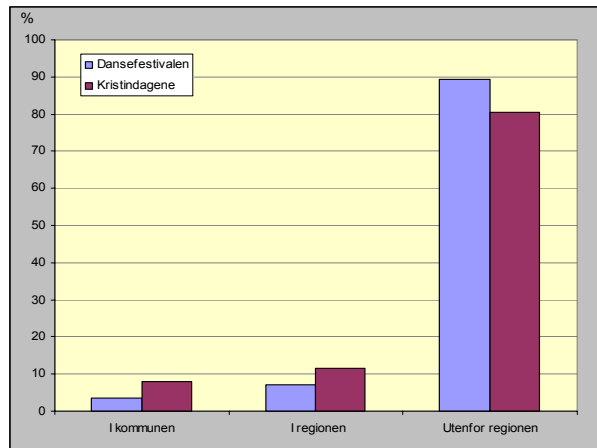


Fig. 4.5. Publikum etter bosted og festival. Dansefestivalen og Kristindagene 2007. %.

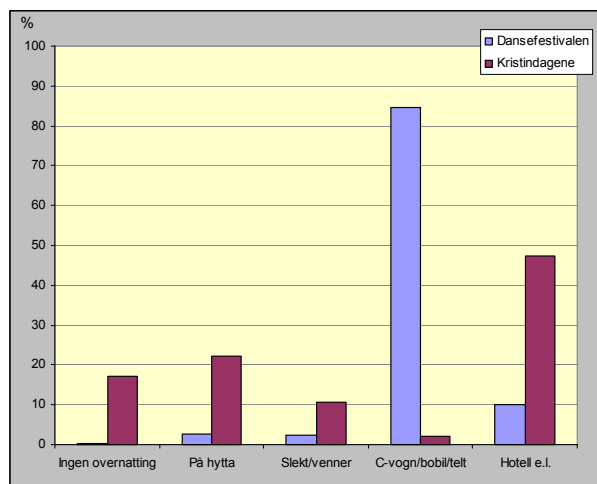


Fig. 4.6. Tilreisende publikum etter overnattingsform og festival. Dansefestivalen og Kristindagene 2007. Prosent.



De som overnatter gjør imidlertid det i det alt vesentlige på hoteller e.l., dvs. overnattingsbedrifter med forholdsvis høyt servicenivå, som nevnes. (Jfr. fig. 4.6.)

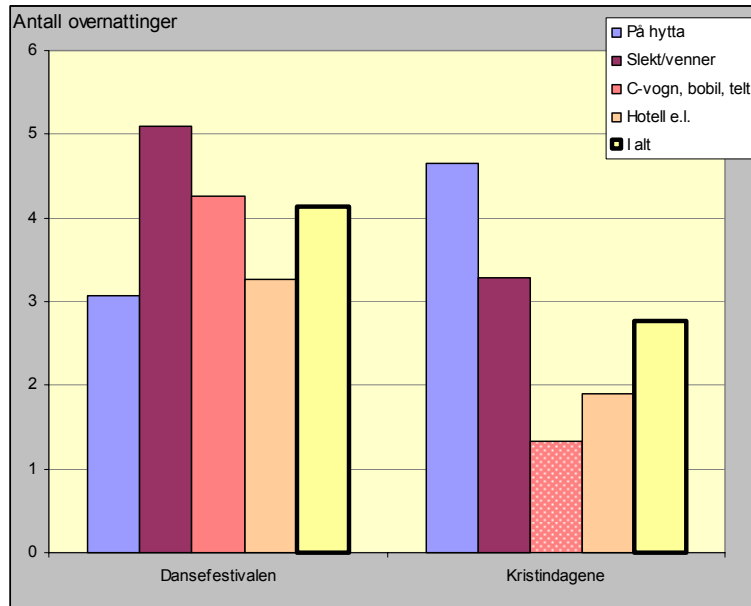
Av de tilreisende Dansefestivalpublikum bor 95% kommersielt, derav ca 10% på hotell e.l. og hele 85% i campingvogn, bobil eller telt. Dette skyldes naturligvis det overnattingsstilbudet som tilbys i festivalcampen i tilknytning til festivalområdet. Det er det mange som benytter seg av.

*Karakteren* på festivalene medfører også at det kan være naturlig å oppholde seg lengre i området når man deltar i Dansefestivalen enn i Kristindagene. Under Kristindagene er friluftoppsettingen av Kransen på mange måter de bærende arrangementet og mange tar trolig med seg denne forestillingen men ikke særlig mye mer, og da er det for mange ikke nødvendig å overnatte i området. Dansefestivalen er på en helt annen måte et arrangement der publikum selv også *deltar* i arrangementet og som derfor i større grad inviterer til lengre opphold. En kan danse flere dager i strekk, men ikke se den samme teaterforestillingen så veldig mange ganger.

Det er, bl.a. derfor, relativt stor forskjell i den gjennomsnittlige oppholdstida til publikum på disse to festivalene. Under Kristindagene har publikum i gjennomsnitt 2,8 overnattinger, mens tilsvarende tall under Dansefestivalen var 4,1 overnattinger. I Dansefestivalen ligger imidlertid også et større potensial for lengre opphold, da Dansefestivalen varer flere dager (fra tirsdag til lørdag/søndag) enn Kristindagene (fra torsdag til søndag).

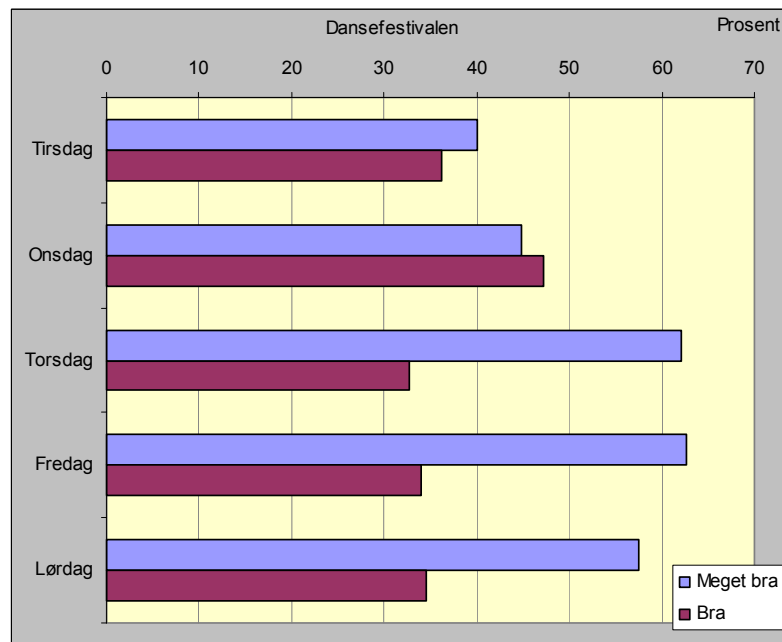
For Dansefestivalen er det ikke så stor forskjell i oppholdstida avhengig av overnattingsform som det er under Kristindagene. Under Kristindagene har særlig dem som overnatter kommersielt kort oppholdstid (under to overnattinger), mens de som bor på hytta eller hos slekt og venner er lengre i området. (Jfr. fig. 4.7. på neste side.)

Disse observasjonene føyer seg godt inn i det mønsteret som man kan forvente ut fra karakteren til disse to festivalene. Det er et mønster som også er vel kjent fra annen reiselivsforskning. Der sies nemlig at aktiviteter eller arrangementer som involverer den tilreisende selv ("delta-anlegg"), evt. gjennom ferdighetsbaserte tiltak, har et bedre grunnlag for å holde tilreisende i området enn "se-på-anlegg" som stort sett har brukt opp sitt interessepotensial da man har sett utstillingen/forestillingen/osv. en gang.



**Fig. 4.7. Tilreisende publikum etter overnattingsform, oppholdslengde<sup>1</sup> og festival.**  
Dansefestivalen og Kristindagene 2007. Antall overnattinger.

<sup>1)</sup> Ant. overnattinger i campingsegmentet under Kristindagene er basert på få enheter.



**Fig. 5.1. Publikums vurdering av Dansefestivalen etter festivaldag.**  
Dansefestivalen 2007. Prosent.

## 5 Publikums vurderinger av festivalene

I dette kapitlet går vi nærmere inn i materialet basert på de spørreskjemaene som ble sendt ut i etterkant av festivalene, og som publikum har svart på hjemmefra. (Jfr. vedlegg 5.1.) Det ble som sagt bare sendt ut utfyllende skjemaer til deltakere i Dansefestivalen og til publikum på Kristindagene. Det betyr også at antallet enheter som underlag for resultatene går ned. Vi minner også om at når det gjelder Kristindagene var usikkerheten stor allerede i forbindelse med trekningen av utvalget.

### 5.1 Publikums vurdering av Dansefestivalen

Publikum på Dansefestivalen er generelt svært godt fornøyde med festivalen. Noen mindre ankepunkter er det naturligvis, disse skal vi komme tilbake til etter hvert. Den samlede vurderingen av de enkelte dagene går fram av fig. 5.1. Den viser at ingen av dagene har mindre enn 40% av publikum vurdert som ”meget bra”. Det er særlig torsdag og fredag som får topp skår med over 60%.

I vurderingene av de enkelte dagene har vi bedt om vurdering av programmet. Vi ser likevel at man antakelig har vurdert ”opplevelsen” av de enkelte dagene som helhet, noe som vel egentlig er naturlig. Publikums egen kommentarer til sin vurdering berører vesentlig tre temaer, som referert nedenfor, og vi plukker også noen sitater i fra skjemaene under hvert punkt:

- programmet
- publikum
- miljø

### *Om programmet*

De aller fleste mener at programmet var godt og variert, selv om man kan ha enkelte innvendinger. Det er særlig torsdag og fredag man er mest fornøyd med, til dels også lørdag. Torsdag og fredag er det både program og publikum som får godt skussmål, programmet er stort sett variert og godt. Ellers er naturlig nok noen fornøyd med enkelte orkestre og andre med andre, likedan med type musikk.

Flere av de som har kommentert ”gammeldans” er ikke av dem som er mest begeistret for det, mens andre syns at kombinasjonen av gammeldans og danseband er veldig bra. Flere påpeker at det var uheldig at det ble spilt gammeldans på alle tre scener samtidig, og at de to andre dansegulvene ble for små når ”alle” forsvant fra storteltet da det ble spilt opp til gammeldans der.

”Det var litt dumt at det ble spilt f.eks. gammeldans på alle tre scenene samtidig. Med så mange artister og scener kunne det latt seg gjøre å ha forskjellig musikktype, slik at det var noe for alle. Ikke alle liker gammeldans mens noen foretrekker det.”

”Vi savnet mere aktivitet på ettermiddagene. Lørdag var det for mye gammeldans. Ole Ivars spiller de samme sangene, så vi som reiser litt rundt på dansegalla, blir litt lei av å høre de samme sangene. Vi savner det livet som Steinar Engebregtson laget på scenen.”

”Synes programmet var veldig bra alle dager, men at torsdag og fredag utmerket seg som enda bedre :)”

”Ingemars var veldig bra. De fikk med seg publikum, og de har veldig god musikk. Programmet syns jeg var veldig bra fredag og lørdag.”

”Synes det er litt mye av den ”treige typen” danseband. Få inn mer av typen Lasse Stefanz!”

”Lazze Stefans meget bra, likeså Jan Erik Olsen ny overraskelse. Ellers er jo Scandinavia og Ole Ivars son alltid bra. Tron Erics bedre enn på lenge. Ingmars følttes bedre tidl.”

”ole ivars e ut”

”Prøv gjerne flere minikonsertter, slik som i Tyldenteltet, der en kan komme litt nærmere innpå artistene gjennom allsang og dans på bordet osv., dette var bærre lækkeret både i år og i fjor.”

### *Om publikum*

Når både ukedager, særlig torsdag og fredag får så gode vurderinger er det også fordi det da ikke er fullt så mange publikummere, og de som er der er mer voksne. Dette gjelder også delvis for festivalcampen, der det kan bli litt tett mellom enheter med ulik ”døgnrytme” eller lydpreferanser. Det er gitt forslag på å prøve å dele festivalcampen i soner etter ”hvor stille” en ønsker det, og det er foreslått å lage egne områder litt mer ”avsidet” for de som har med barn. Da har også barna en mulighet til å bli kjent med andre barn med felles interesser.

Man har også kommentert at barn er tilstede på danseområdet og i serveringssone. Både foreldre og festivalarrangører tillegges et visst ansvar her.

"For mye ungdomsfyll på fredag, de satt bare utenfor og rølpet. Litt for mye folk på lørdag, samme opplevelsen i 2006."

På grunn av alt for mye folk på fredag og lørdag, spesielt lørdag, (var tilstede i storteltet 15 min) var det en stor skuffelse. Fikk ikke sitteplass verken inne eller ute og langt mindre danseplass.

"På grunn av publikumsmassen var det bedre onsdag og torsdag. Musikken og arrangementet var bra alle dagene. Det blir litt for mye fyll fredag og lørdag."

"Noe både vi og andre vi møtte reagerte på var at småunger (8-9 år) var inne i danseteltet til langt på natt. Det ble tross alt en del fyll utover natta. Småunger har ikke noe der å gjøre. Så også på fredagskvelden at ungdommer på 15-16 år rava rundt med flasker i handa. Dere burde gjøre som i Seljord: 18 års grense på hele festivalområde og campingen."

"Det var bra. barn har ingen ting å gjøre der inne på festivalen aldersgrense bør være 18 år som andre plasser, barn under 10 år var oppe til langt på natt blant fulle folk uhørt. Ellers var det helt topp men flere reagerte på at barn var der."

### *Om miljøet*

Med miljøet mener vi miljøet både i danseområdet og i hele festivalområdet inkludert festivalcampen. Enkelte synspunkt omfatter begge områdene, mens andre gjelder enten det ene eller det andre.

Miljøet i danseområdet får gjennomgående gode skussmål. Det er imidlertid enkelte innsigelser som nevnes av relativt mange. Særlig at det er for høy lyd som blir kommentert, av enkelte på enkelte opptredener og av andre mer generelt. Det er ikke bare lydnivået men også lyd kvaliteten som ikke alltid holder mål for alle, men dette henger gjerne sammen, for høy lyd gir også gjerne dårlig lyd. Det kan også virke som om det er i ferd med å bli for mange publikummere, særlig for lørdagen og delvis fredag er dette påpekt. Fredag var det f.eks. 1 000 flere billetter solgt enn til torsdag, og på lørdag ytterligere tilkom 700 personer, og det er klart at det merkes på et likevel begrenset område.

Når det blir mange folk og det lir mot helg blir det også mer festlig, og noen sier det var for mye fyll og bråk særlig lørdag. Det reageres også på at folk tar med seg øl o.l. inn på dansegolvet eller må passere dansegolvet for å bevege seg mellom servering og sitteplasser. Det søles da både på folk og dansegulv, noe som ikke er særlig populært.

Jamt over skrytes det over renhold på området, på toalettene og i dusjene. Det gjelder antakelig framfor alt på danseområdet. Santiæranlegget inne på campingområdet får mer blandet omtale både kapasitetsmessig og når det gjelder renhold. Det framsettes forslag fra flere om bedre kapasitet på toalettanlegget, da det blir lange køer. Likeledes klages det på kapasiteten når det gjelder vannposter på campingen.

Vakter og vakthold får gode skussmål for god og hyggelig opptreden. Enkelte mener det kunne vært tatt fatt i mer og andre mindre, men det kan være et tegn på at ”strengheitsnivået” er lagt riktig.

”Det virker profesjonelt gjennomført fra arrangørens side, godt tilrettelagt, og enkelt å få ytterligere opplysninger.”

”For mye folk på området fredag og lørdag dette gjorde at det ble lite hyggelig. Da vi var der tidligere år var det mye bedre, mindre folk og trengsel.”

”Det blir for mye folk i forhold til danseplasser. Tiden er nok kommet for 1 stk. stortelt til, eller en ny stor utearena for dans.”

”Var veldig høy musikk på tirsdag så vi forlot teltet. Var ikke værende der!”

”Ole Ivars spilte så høyt at det ble bare en graut å høre på. Det var ingen vits å besøke teltet når de spilte. Lydnivået var generelt alt for høyt på lørdag.”

”Jeg og de fleste på vår alder, 50-60 år, syns lydnivået er altfor høyt! Vi er ikke døv - men vi blir det nesten etterpå. Skulle og ønske det gikk an å høre hva som blir sagt av konferansier og han fra gruppa som snakker. Kanskje en tripp-trapp tribune for oss som sitter mest? Det er svært mange som ikke danser eller danser lite, som bare vil høre/se sine band. Lasse Stefanz hadde et lydnivå som av og til tok bort skjønnheten i musikken. Dette er da ikke disco? Ingemars var bedre men dog for høyt. Contrazt, for oss ny og veldig bra!! ..”

”Stemninga i ”Tyldenbua” var fantastisk.”

”Storteltet synes vi blir for stort, ingen kontakt med de som spiller. Butikken kjempe koselig.”

”Det er bare positivt å være der, alt går knirkfritt, veldig godt organisert. Sjøppel og skrot blir fjernet med en gang så det er ryddig og rent. parkeringen fungerer greit men kanskje et forslag om å betale for alle dagene med en gang;;)).... negativt er også når folk tar med seg drikke på dansegulvet, de søler fort og det er klissent og danse på.”

”Som aktiv danser så er det et økende problem at festivaldeltakere som drikker øl kommer inn på dansegulvet med ølglass. Her skulle vært skjerpene vakthold.”

”Det blir for varmt og tungt i storteltet. Det var stort sett for høy lyd i ”butikken” og storteltet. Det var best dansegulv i ”matteltet” med ”glatte” plater.”

”Vi synes att hele opplegget var striglet fra vi kom til vi reiste. Spesielt var det hyggelige vakter, men også de i orange tesjorter gjorde god jobb. Vi kommer igjen neste år.”

”Meget profft opplegg. Har vært på flere festivaler, men dette var bra. Hyggelige vakter og ro på campinggen om natten er store pluss.”

”Dette er et av de beste arrangement vi noen gang har vært med på, alt er så ordentlig tilrettelagt for at alle skal trives. Meget blide og hyggelige vakter/ arrangører, og passelig strengt vakthold. Ryddig og fint både på toalettanlegg og ellers på uteområde. Maten er veldig god og ikke alt for dyr, det samme gjelder drikke. Det eneste vi vil kommentere er vel at det kunne vært strengere kontroll på alder på deltakere som sitter og drikker alkohol på festivalområdet. Vi kommer nok ganske sikkert tilbake neste år også.”

### *Generell oppsummering*

Med så mange personer samlet på et så vidt begrenset område som på Jørundgard skal det antakelig godt gjøres å gjøre alle til lags. Det er likevel mye ros og noe ris som tilfaller

arrangører og mannskap under Dansefestivalen. Renhold, vakthold og orden får gjennomgående svært gode omtaler, og det er tydelig at folk koser seg. En bør likevel vurdere de kommentarene som antyder at festivalen kanskje nærmer seg en "maksimalstørrelse" innenfor det nåværende opplegget og rammene. Det er, i alle fall delvis, det som trekker ned publikums vurdering av lørdagen i forhold til torsdag og fredag.

Nedenfor henter vi noen uttalelser fra skjemaene som oppsummerer festivalopplevelsene.

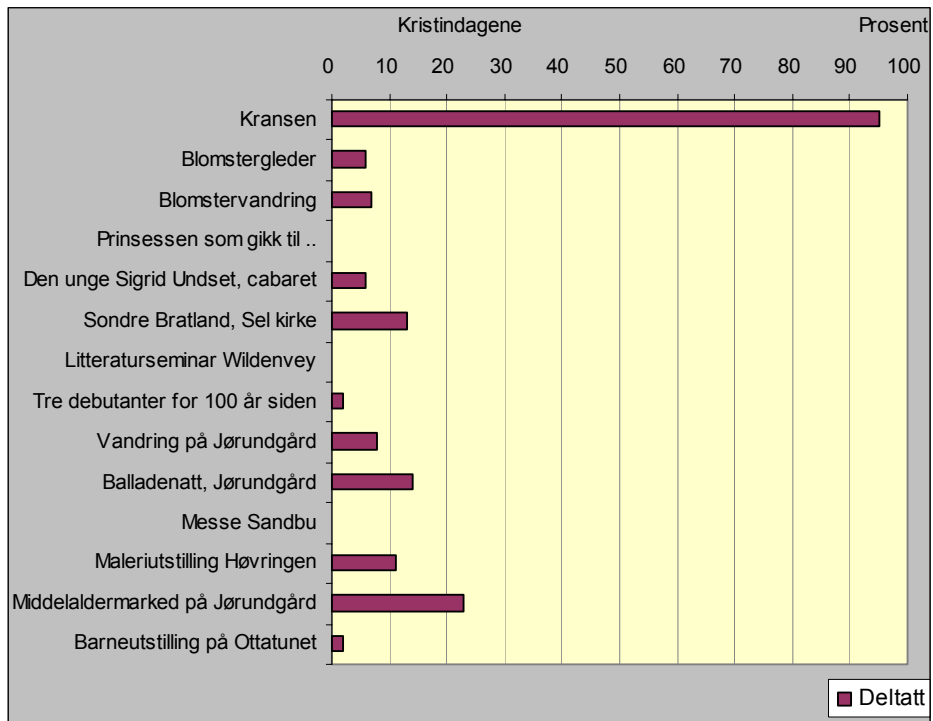
"Tirsdag var det bare Unit Five og Asa Krogtoft som eg synes var brukbar og hadde god lyd. Onsdag og torsdag var det topp musikk. Fredag synes eg det var dårlig og uklar lyd i storteltet. Lørdag var det mye fyll fra ungdom. Burde være 23 års aldersgrense. Det var en god del foreldre som burde tenke seg om ang. småunger som de bar rundt på delvis sovende på skuldrene ved midnattstid. Det bør plasseres et par toaletter ved butikken da det er ølsalg der. Langt å gå til nærmeste toalett."

"Mange flinke artister daglig.-Tirsdagen var en spesiell TOPP mimre-kveld, ønsker årlig dette! VESTNORGE var mine favoritter, uten tvil. Hørte mange som sa det samme faktisk, de imponerte stort! Kjempegod, variert dansemusikk av dette ganske ukjente bandet. Kvelden i Tydenteltet m/ Vestnorge toppa det hele; suverent. Håper å få se mer de nyeste banda i storteltet, viktig at de kommer mer fram i fokus. Gjerne ha musikk der om ettermiddagen også; spesielt bra om det skulle bli regn neste åra også...da koser vi oss likavel,for her er det plass til så mange. tenker på kor trist det var da allsangen var lørdag og regnet pøste ned,,da skulla vi hatt telt over oss...en annen favoritt på Sel er Lasse's program med allsang. Kjempear. En STOR takk til Øystein med alle sine gode hjelpere; enormt forarbeid og etterarbeid i tillegg til kjempebra hjelp av alle disse kjekke vaktene. Utrulig trivelige folk der nede. Reint og fint på toalettene også!! Men vi ønsker oss gjerne flere knagger og hyller til toalettveskene våres på toalettene og gjerne mer dusj plass... for her kommer det nok mer og mer folk hvert år ... for vi skryter av festivalen til alle vi møter ... Tusen takk for all moroa vi kan ha på Sel."

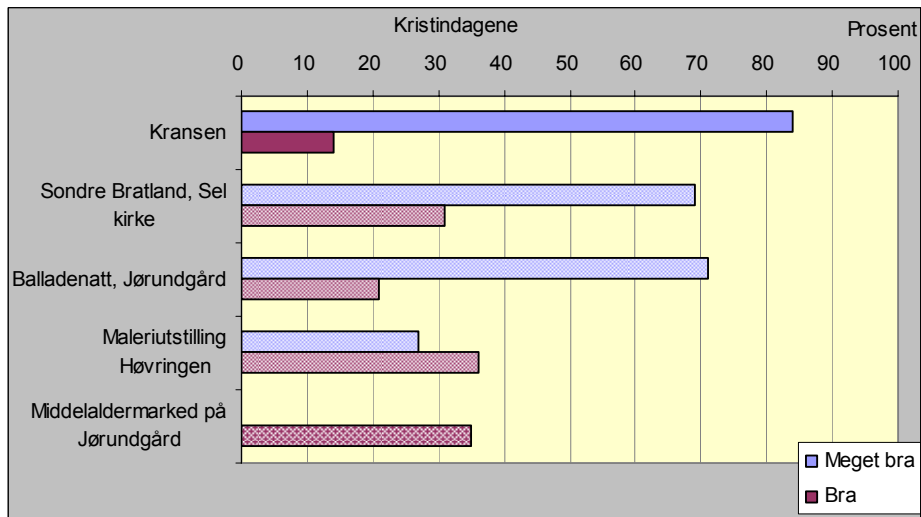
"Dansegulvet i storteltet begynner faktisk å bli lite enkelte kvelder - særlig torsdag og fredag... God plass tirsdag og onsdag. Lørdag var jeg ikke der. Be gjerne Lasse Stefanz om å slutte å skyte ut disse glitterbåndene sine. De er livsfarlige å danse swing på. Grmf! Be gjerne bandene bruke mye mindre røykmaskiner. Venninna mi fikk pusteproblemer, og jeg hørte om flere andre som fikk det samme. Det finnes jo folk med astma o.l. som liker danseband... Det som er kjempepositivt er renholdet! Doene og dusjene ble vasket og vasket og vasket - døgnet rundt. Og så må jeg nevne vaktholdet! Det er helt spesielt. Du blir møtt med et smil og et velkommen uansett hvilken vakt som står der. Når man går igjen får man et "fortsatt fin kveld" etter seg. De smiler og de har masse kommentarer når den medbrakte baggen inneholder 3 par dansesko og ikke noe alkohol..... Samtidig er de veldig oppmerksomme på antydning til bråk, og til med de driffulle og dels ubehagelige folkene blir behandlet med respekt."

"Når det er snakk om dansefestivaler må jeg nok si det er den hyggeligste festivalen jeg har vært på til nå, men her kan det også gjøres forbedringer. Lydnivået på banda som spilte spesielt tirsdag kveld, var til tider ubehagelig høyt. Dette ødelegger veldig mye av musikkopplevelsen. Det var flere som også synes det var for høyt. Håper noe blir gjort med dette."

"Innsjekkingen fungerte meget bra i år, mye bedre enn tidligere. Maten var meget bra. Det er imponerende hvor rent og fint det er på toalettanleggene hele tiden. Behøver ikke ha gammeldans i storteltet, da strømmer de fleste ut og da blir det for mange andre steder. Kunne med fordel vært flere vannuttak og flere toaletter på campingplassene."



**Fig. 5.2. Publikums deltakelse i ulike arrangementer under Kristindagene. 2007. Prosent.**



**Fig. 5.3. Publikums vurdering av Kristindagene etter delarrangement. Kristindagene 2007. Prosent. (Svak farge der grunnlaget er tynt.)**



"DanseFestivalen på Sel skal få 90% rent skryt!!!! Campingen, sanitær, og opplegget ellers mæ musikken er bare helmax!.. Men en ting vil jeg sette de 10% på minus siden,, PRISEN!! Ikke pris dere ut, da mister dere masse folk, 400 kr i strøm på under ei uke, del det på 2 så er det greit!! Og prisen på bilettene-07 er ok.. Hold dere der.. Dere mister veldig mange besøkende neste år vis dere skrur opp mer nå!!!"

"Dette er et kjempearrangement som jeg håper er kommet for å bli!  
Uke 28 er blitt "hellig" i så måte, mht å ta ferie osv  
Er veldig ivrig danser, og da er det godt å få dusjet før man går i vogna og legger seg.  
Håper derfor at containerdusjene er åpne alle kvelder/netter slik at dette lar seg gjøre.  
Dusjene inne i servicebygget er på ingen måte like appetittlige på nattetid, da det er mange som løper ut og inn på do i samme rommet."

## 5.2 Publikums vurdering av Kristindagene

Da det ikke er samlet inn kontaktinformasjon særlig andre steder enn under forestillingen av Kransen, og det er svært få av de som har deltatt i andre arrangementer under Kristindagene (jfr. tab. 3.3.a. foran), er det bare mulig å få publikums eksplisitte vurdering av Kransen. Det er mulig at en kan ta manglende deltakelse i andre arrangementer for en form for indirekte vurdering av disse, men det kan også være at publikummerne spesielt på Kransen skiller seg ut og deltar kun i denne forestillingen. På den andre sida er det Kransen som trekker brorparten av publikum.

De som har vært kontaktet og svart på skjemaet er imidlertid svært fornøyd med opplevelsen som Kransen ga, 84% har karakterisert denne forestillingen som "meget bra", resten synes den var "bra". Under Kristindagene var det også et "middelaldermarked" på Jørundgard. Som en følge av bl.a. denne samlokaliseringen med Kransen, og at markedsplassen var lett å besøke i den forbindelse, er det litt over 20% som også har besøkt markedet. Balladenatt, konserten med Sondre Bratland i Sel kirke og Maleriutstillingen på Høvringen er alle sammen besøkt av rundt 10%. Selv om materialet er svakt for disse delarrangementene har vi likevel vist publikums vurdering av disse sammen med Kransen. (Jfr. fig. 5.2.) Verken maleriutstillingen eller markedet får gode vurderinger. Særlig markedet får lite positiv vurdering - det er faktisk ingen som mener det var "meget bra" og bare en tredjedel som har krysset av for "bra". (Jfr. fig. 5.3.) Både sammenliknet med de øvrige delarrangementene under Kristindagene og denne typen undersøkelser generelt har markedet fått en bemerkelsesverdig dårlig skår.

De åpne kommentarene som er gitt på skjemaet kan tematisk grupperes i to hovedretninger:

- den kunstnerlige framføringen av Kransen spesielt, og
- andre fasiliteter og miljø rundt spillet (og delvis andre delarrangementer)

Det er ingen tvil om at mange er godt fornøyd, kanskje også imponert, over den kunstnerlige kvaliteten på oppsetting og framføring av Kransen. Nedenfor et knippe uttalelser.

"Tolkningen av Kristin gjorde et sterkt inntrykk - BRAVO!!!"

"Synes Charlotte Frogner var fantastisk som Kristin. Hun levte seg SÅ inn i rollen - har aldri opplevet en så bra skuespillerinne."

"Veldig god atmosfære. Flotte omgivelser og kulisser. Gripende godt spill. Noen korte velplasserte regnbyger gjorde det bare enda mer magisk."

"Svært god koreografi av Anne Bryhn. Flott at det er med lokale amatører og mange barn."

"Jeg reagerte på at bare profesjonelle skuespillerne var navngitt i teaterprogrammet. Her var også et par meget dyktige amatører som hadde fortjent å bli navngitt. Hva er årsaken?"

"Jeg ble mektig imponert over Kristin-spelet, og får jeg anledning kommer jeg gjerne igjen. Det var en STOR teateropplevelse! Har heller ikke vært klar over at det er så mange arrangementer i forb. med Kristin-dagene. Lykke til med arrangementet framover!!"

Den kunstnerlige opplevelsen knyttet til Kransen var altså veldig god for de fleste. Det er imidlertid en del ting rundt selve forestillingen som ikke har fungert så godt som optimalt. Det er ikke bare den kunstnerlige kvaliteten som må være på plass for at denne typen arrangement skal fungere optimalt for tilskuere og besøkere.

Noen forhold som går igjen er særlig sittekomfort under Kransen samt utvalg og organisering av serveringsvirksomheten i forbindelse med spillet, dessuten hadde enkelte problemer med å få tak i billetter. Sitteplassene var trange både i "bredden" og "dybden" og harde, de får mye pepper.

"Elendig og trangt på tribunen."

"Det må bli bedre å sitte."

"For mange personer pr. benkerad. Ubehagelig sammenpressing."

"En så lang forestilling skulle hatt utleieputer til disposisjon for publikum. 10 kroner i utleieog puten påtrykt en sponsor. Ren netto."

Når det gjelder matsserveringen er både utvalg og organisering av den kommentert. Som vi viste i forrige avsnitt er det mange av Kristinpublikummerne som kommer tilreisende bare for å se Kransen. Det betyr antakelig at de må reise et stykke både foran og bak forestillingen, noe som kanskje kunne være grunnlag for et mer variert serveringstilbud. Hektisk lite tid er klart et problem, da all servering naturlig nok skal skje omtrent samtidig. Alternativt kunne en informere om hvor det ellers gikk an å få ulike typer servering "undervegs".

"Det var veldig lang kø for å få kjøpt kaffe og vafler før spelet. For få til å ekspedere. Burde også vært mulighet å få kjøpt noe annet spisende. Vi hadde reist langt og var sultne."

"I forb. med spelet/balladenatt Jørundgard så vil jeg for seinere anbefale at publikum tilbys også annen type mat enn kun pølser og brød - det er faktisk det eneste jeg har å utsette på opplegget. Vi var et voksent publikum med en lang kveld (og middag hadde vi ikke tid til i forkant) - jeg tror med

fordel et annet mattilbud hadde vært en suksess + at arrangøren må sørge for tilstrekkelig med vin. Øl foretrekkes kanskje helst av den yngre garde.”

”Meget bra forestilling. Minus: Gjennomføring av billettsalg på stedet. Salg/servering: For liten kapasitet, tungvint gjennomført. Ble utsolgt.”

”Kunne ønsket større mulighet til å kjøpe noe spiselig før forestillingen begynte. Sen ”servering” i pausen, og hele serveringen virket meget uproff. Ville lønne seg å satse mer på dette feltet. Skuespillprestasjonene til innehaverne av nøkkelrollene var MEGET gode.”

Informasjon og kjøp av billetter er det en del som har hatt problemer med. Det er ting som burde gått seg til etter så pass mange år, selv om det har vært en annen organisering av Kristindagene i år enn tidligere. Det bør gå an å få til kompetanseoverføring og erfaringsutveksling ved organisatoriske/administrative endringer.

”Da vi bestilte billetter til Kristinspelet og Konserten i Sel Kirke 29.06.07 ble vi ikke fortalt at spelet ikke var slutt før konserten begynte, vi måtte derfor gå før slutt for å rekke konserten, det burde vi blitt orientert om.”

”Burde vere enklere å få ta i billetter til Kransen. Bare en på turistkontoret som kunne det. Da hun til stadighet ikke var tilstede ble det mange turer for å få tak i billetter.”

”Meget god service fra Otta turistkontor da vi ønsket billetter og generell info (Anita)”

”Vi var ikke helt klar over at det fantes både en Sel kirke og en Nord-Sel kirke. Så det var flaks at vi kom til den rette kirka på kveldkonserten. Vi var ikke de eneste som hadde problemer her.”

Noen kommentarer om andre delarrangementer tar vi også med.

”Blomstervandringen hadde kanskje vært mer interessant hvis vi hadde fått plass på foredraget til Tordis Ørjaseter i forkant.  
Min mann og svigerinne var tilstede på første del, kl 12.00 - 14.00, på foredraget ”Tre debutanter for 100 år siden”. Interessant men for langt.”

”Dårleg lyd på Ole Edvard Antonsens del av Balladenatt.”

”Litt kjedelig blomstervandring og han tok jo ikke med alle blomstene som vokste der.”

”Vedr. historisk vandring så trenger de nye høytalere. Var dårlig lyd. Ellers bra.”

”Når det gjelder markedet, oppfattet jeg at det var de små utsalgsbodene ved inngangen... I så fall var det dårlig ifht mine forventinger om middelaldersk marked.”

”Var med på vandring i fjor, ”I Kristin Lavransdatters rike”, gårdimellom i Nord-Sel, dårlig rundtur, dårlig guiding (altfor overfladisk og travelt). Kunne ha vært med i år også, men det var visst samme guide, valgte derfor å avstå fra det arrangementet. - Marked på Jørundgard er en vits, her trengs skikkelig oppgradering med mange flere aktører (vel, sikkert et økonomisk spørsmål, det er naturligvis urettferdig å sammenligne med det flotte markedet i i Borggården under Olavsfestdagene i Tr.heim ...)”

”Balladenattkonserten var også et flott arrangement med mye flott musikk av varierende slag. En riktig fin kveld og natt ble det - med god stemning.”

Kristindagene får altså både ros og ris, og her syns det som om det kunstnerlige fungerer veldig godt og gir publikum gode opplevelser, mens både andre delarrangementer og

tilbudene rundt - som også må fungere skal dette bli en god totalopplevelse - ikke har fungert så godt som de skulle.

Nedenforstående utsagn kan trolig gjelde mer generelt for Kristindagene 2007 enn bare denne tilskueren, og på mange måter summerer dette opp essensen av publikums oppfatning og opplevelse av Kristindagene 2007.

"Fantastisk spel, med dyktige skuespillere, flotte kulisser og vakker natur.  
Tribunene var veldig trange; burde spandert litt mer plass pr sete.  
V kjøpte rømmegrøt og spekemat før forestillingen; greit for oss voksne, men ikke veldig barnevennlig meny. Fint at de solgte myggservietter i butikken...."

## 6 Ringvirkninger og overrissingseffekter

Det er ikke overlapp mellom publikummerne på Kristindagene og Dansefestivalen, noe som man vel for øvrig kan se av publikumsprofilene. Det gjør det likevel lettere da vi slipper å korrigere materialet for dobbelttelling av den grunn.

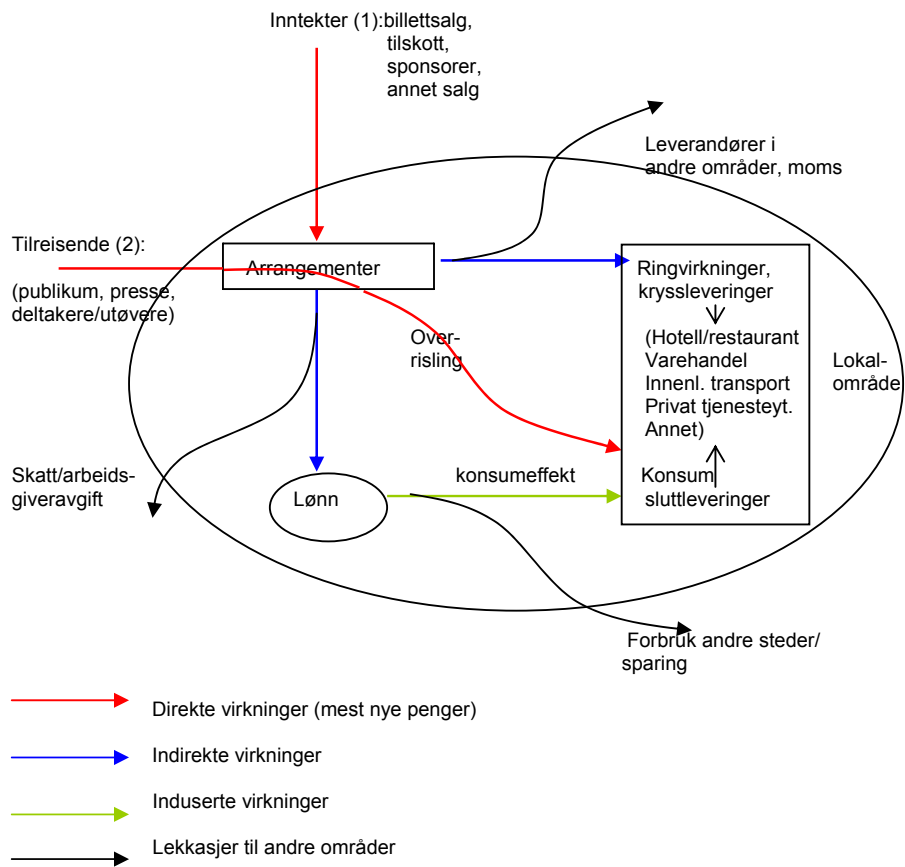
### 6.1 Analysemodell

Når vi beregner regionaløkonomiske effekter av ulike arrangementer bruker vi en enkel modell teoretisk forankret i økonomisk baseteori. I en slik analyse er det bare penger som *ikke* ville vært i omløp i regionen uten det aktuelle arrangementet som skal telles med, dvs. ”nye penger”.

Det er i denne sammenheng to forhold som kan generere nye penger inn i en region, enkelt sagt er det:

- 1) Billettsalg til tilreisende, tilskott fra aktører utenfor regionen, utenbygds sponsor-penger og annet salg ut av regionen, dvs. inntekter utenfra til selve arrangøren eller arrangørselskapet. Ringvirkningene får en når disse inntektene senere *brukes i regionen*.
- 2) De tilreisende (tilskuere, publikum, deltakere, presse, osv. fra andre steder) bruker penger også på andre ting enn billetter og andre innkjøp direkte fra arrangøren, f.eks. overnatting og bespisning. Dette utgjør de s.k. overrissingseffektene som følger av at folk kommer tilreisende til et gitt og definert område.

Avgrensingen av området kan ha mye å si for størrelse på og hvilken type effekter som kan registreres så lenge en ikke bruker funksjonelle regioner. En stor region har som regel små overrissingseffekter fordi mange av publikum da vil være lokale og er bosatt i regionen. På den andre sida blir samtidig også ringvirkningene større rett og slett fordi næringslivet har større omfang, og flere leverandørbedrifter er lokalisert i den aktuelle regionen.



**Fig. 6.1. Pengestrømmer generert av arrangementer i et område.**

Kilde: Ericsson, Birgitta (2003): Lokaløkonomiske virkninger av kulturfestivaler - et metodisk urent farvann, ØF-notat 06/2003, Østlandsforskning:Lillehammer.

Modellen er anskueliggjort i fig. 6.1. I foreliggende prosjekt har vi først og fremst kartlagt de direkte virkningene, symbolisert med røde piler, og så mye som mulig av de indirekte virkningene (blå piler). Konsumeffekter har vi ikke kartlagt.

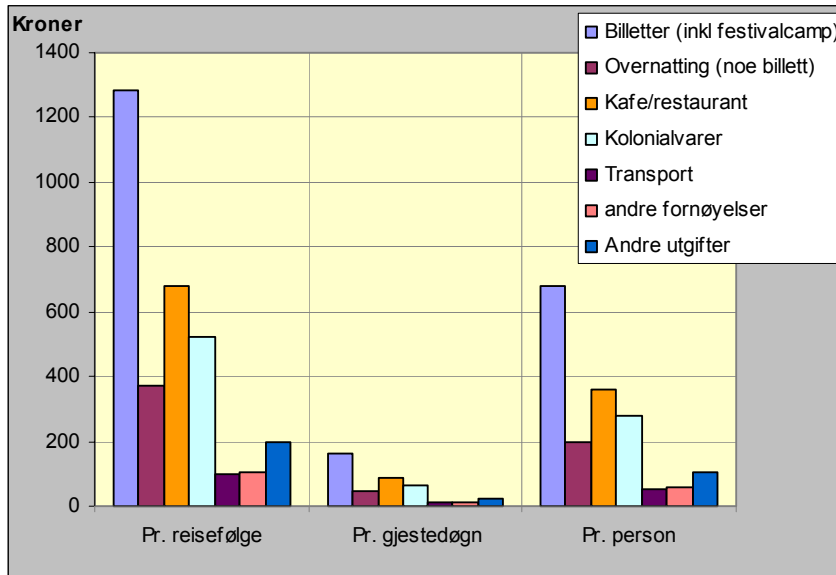
Det betyr at vi har analysert alle virkninger som de tilreisendes samlede forbruk i regionen, f.eks. mat og drikke kjøpt i andre serveringsbedrifter eller laget ”i egen regi”, har medført. Dette er omsetning som tilkommer ”næringslivet” i regionen. Vi har likeledes estimert arrangementenes omsetning som tilkommer næringslivet i regionen basert på de økonomiske størrelser som har vært tilgjengelige. Vi har dermed estimert de direkte virkningene, ringvirkningene så langt det har vært mulig, mens de induverte<sup>7</sup> virkningene ikke har vært gjenstand for analyse. Dette er virkninger som avhenger av hvordan næringsliv og konsumenter i sin tur bruker den ekstra inntekten som kan tilbakeføres til det arrangementet som studeres. Det kan være f.eks. være til investeringer, sparing eller konsum, som kan foregå i og/eller utenfor analyseområdet. Det er ikke vanlig å beregne induverte virkninger i denne typen analyser. Ellers er både metodiske fallgruver og andre svakheter nærmere redegjort foran.

Det er viktig å huske på at beløpene som refereres *ikke er tall på verdiskapingen i regionen*. Særlig omsetning innenfor varehandelen og drivstoffsalg vil gi liten verdiskaping sammenliknet med andre næringssektorer (f.eks. vareproduksjon), mens tjenesteproduksjon normalt gir høy verdiskaping. Tallene gir størrelsesorden for det vi har estimert som ny *omsetning* i regionen (inntektsvirkningen). Da inngår i utgangspunktet også moms. Momsen forsvinner imidlertid rett ut av området igjen, og det i regionaløkonomisk forstand interessante tallet er derfor netto tall eksklusive moms. Vi har foretatt noen enkle estimater over nettoomsetningen der vi har trukket fra moms, men grunnet ulike momssatser vil det ligge en del unøyaktigheter også i disse beregningene.

Tallene angir ikke nøyaktige summer. De angir *størrelsesorden* på de ulike typer effekter vi har estimert. For å kunne beregne de egentlige nettoeffektene av arrangementer må en i tillegg vite hva aktørene har hatt av alternative produksjons- eller salgsmuligheter og hvilken pris de ville gitt. Det har det ikke vært rom for i dette prosjektet.

---

<sup>7</sup> Induserte virkninger er de inntekter som oppstår i neste runde som en følge av at regionen som helhet har fått en større inntekt.



**Fig. 6.2. Forbruk etter utgiftspost og måleenhet.**  
 Dansefestivalen 2007.



## 6.2 Dansefestivalen

### 6.2.1 Overrisling under Dansefestivalen

Det var i alt ca 6 000 tilreisende personer under Dansefestivalen i Sel i 2007 i flg. vårt materiale og antall solgte billetter. Med tilreisende mener vi da personer med fast bosted utenfor Nord-Gudbrandsdalen. Vi har brukt de forbrukstallene som er oppgitt på spørreskjemaet fordelt på de enkelte forbrukspostene vi har spurt om. Det har imidlertid forkludret materialet noe at mange har kjøpt pakker for oppholdet som omfattet både inngangsbilletter og overnattingsplass. Dette gjelder særlig på festivalcampen, men også ved enkelte andre overnattingsbedrifter.

Vi har bedt deltakerne om å oppgi sitt forbruk for hele oppholdet i kroner, hvor mange personer og hvor lenge (antall overnattinger) dette beløpet gjelder for. Tallet som oppgis er altså i utgangspunktet det forbruket som gjelder for hele reisefølget. Etter at vi har trukket fra momsen er netto forbruk pr reisefølge anslått til litt under 3 000 kroner (2 925,- ekskl. billettutgifter), noe som utgjør ca 367,- pr gjestedøgn<sup>8</sup>. Da deltakerne i vårt utvalg har hatt en oppholdstid på litt over 4 døgn har hver person lagt igjen ca 1 550 kroner i regionen, og mye av dette i Sel kommune.

Samlet inntektsvirkning av de tilreisende dansedeltakerne har vi estimert til å ligge i området rundt 7,5-8,6 millioner kroner<sup>9</sup>. Det meste av dette har gått til overnattings- og serveringssektoren og varehandelen, beløpet som er gått til disse sektorene utgjør om lag to tredjedeler til tre fjerdedeler.

### 6.2.2 Dansefestivalen: Vare- og tjenesteinnkjøp fordelt på næringssektor (ringvirkninger)

Nedenfor er satt opp tabeller over inntektsvirkningen for lokale leverandører som følge av Dansefestivalen i 2007. I alt ble det kjøpt inn varer og tjenester for 1,7 mill. kroner, hvorav 1,5 i Sel kommune (tab. 6.1.). Den samlede *inntektsvirkningen* i regionen av disse innkjøpene er estimert til ca 1,5 million kroner (tab. 6.2.). Det aller meste (ca 1,3 mill.) av dette er naturlig nok gått til leverandører i Sel kommune som har det største og mest differensierte næringslivet i regionen.

---

<sup>8</sup> Gjennomsnittlig litt under 2 (1,89) personer pr reisefølge og gjennomsnittlig oppholdslengde er litt over 4 (4,2) døgn.

<sup>9</sup> I dette tallet ligger ikke billettutgifter eller moms.

**Tabell 6.1. Innkjøp varer og tjenester inkl mva regionale leverandører etter næring og kommuner. Dansefestivalen 2007**

Næring/kommune	Sel Kommune	Vågå, Skjåk og Lom	Lesja og Dovre	Sum alle
Bygg- & Anleggsvirksomhet	51 100			51 100
Grafisk industri	51 200	22 500		73 700
Hotell- & restaurantvirksomhet,	91 100			91 100
**Transport	184 000	14 500		221 500
Varehandel	382 000			359 000
Forretningsmessig tjenesteyting	381 400	6 500	54 300	442 200
Forretningsmessig. tjenesteyting, utleie av areal	239 900			239 900
Idrettslag og andre ideelle foreninger	115 200		73 200	188 400
Energiforsyning		36 100		36 100
<b>Sum</b>	<b>1 495 900</b>	<b>79 600</b>	<b>127 500</b>	<b>1 703 000</b>

**Tabell 6.2. Inntektsvirkning til regionale leverandører fra vare- og tjenesteinnkjøp etter næring og kommuner. Dansefestivalen 2007**

Næring/kommune	Sel Kommune	Vågå, Skjåk og Lom	Lesja og Dovre	Sum alle
Bygg- & Anleggsvirksomhet	40 900			40 900
Grafisk Industri	41 000	18 000		59 000
*Hotell- & restaurantvirksomhet,	81 300			81 300
**Transport	157 300	11 600		168 900
Varehandel	305 300			305 300
Forretningsmessig tjenesteyting	305 200	5 200	43 500	353 900
Utleie av areal og campingvogner	239 900			239 900
Idrettslag og andre ideelle foreninger	115 200		73 200	188 400
Energiforsyning		28 900		28 900
				0
<b>Sum</b>	<b>1 286 100</b>	<b>63 700</b>	<b>116 700</b>	<b>1 466 500</b>

\*Brukt 12% mva

\*\* Mesteparten transport av gods, brukt 25% mva, ellers brukt 25% mva eller 0-sats

De indirekte virkningene (ringvirkningene) er presentert og analysert i henhold til systematikken gjennomgått foran (jfr de ulike virkninger i figur 6.1.).

Vi fikk tilsendt spesifikasjon av kjøp av varer og tjenester fra arrangørene. Vi har foretatt en bearbeiding av tilsendte regnskapstall og beregnet inntektsvirkningen for regionale leverandører etter næringssektor. I tabell 6.1 og 6.2 er henholdsvis innkjøpene og inntektsvirkningen vist.

I tabell 6.1 er innkjøpene inkl mva fra regionale bedrifter og foreninger fordelt på næringsgruppe. Samlet for hele regionen er forretningsmessig tjenesteyting størst med leveranser på ca 440 000 kr. Fra varehandelen gjøres det innkjøp på kr 359 000. Nær 90% av innkjøpene foretas fra bedrifter i Sel kommune men også næringsaktører og idrettslag i Ottadalen og Lesja/Dovre har leveranser til Dansefestivalen.

Tabell 6.2 viser inntektsvirkningen for regionen fordelt på næringsgrupper etter at mva er trukket ut. Inntektsvirkningen er høyest for forretningsmessig tjenesteyting med ca kr 354 000. Inntektene under forretningsmessig tjenesteyting fordeler seg på flere ulike undergrupper hvor de største er medier, revisjon og renovasjon. Varehandelsnæringen som er nest størst omsetter for ca kr 305 000 til festivalen. Gardbrukere som leier ut grunn har inntekter som ligger under gruppen utleie av areal og campingvogner. Idrettslag og andre ideelle foreninger hadde en inntekt på kr 188 400 fra Dansefestivalen.

**Tabell 6.3. Innkjøp varer og tjenester inkl mva leverandører utenfor regionen. Dansefestivalen 2007**

Sør- Nord Fron og Ringebu	57 869
Andre regioner; varer/tj	1 833 672
Sum	1 891 541

Festivalen kjøper varer og tjenester fra Frons kommunene og Ringebu på kr. 57 869. Dansefestivalen har utover dette vare- og tjenesteinnkjøp utenfra regionen på ca kr 1 833 000.

### 6.2.3. Samlet inntektsvirkning av Dansefestivalen

Tallene så langt viser at Dansefestivalen med sine tilreisende dansere har bidratt til en inntektsvirkning i Nord-Gudbrandsdalen på *i størrelsesorden 9-10 millioner kroner*. Av dette står de tilreisende dansedeltakernes overrisslingseffekter for det alt vesentlige, noe som naturligvis skyldes at festivalen trekker mange personer utenfra og at den går over flere dager. Dans er dessuten er aktivitet en kan delta i "hver dag" slik at deltakerne også blir på festivalen over flere dager.

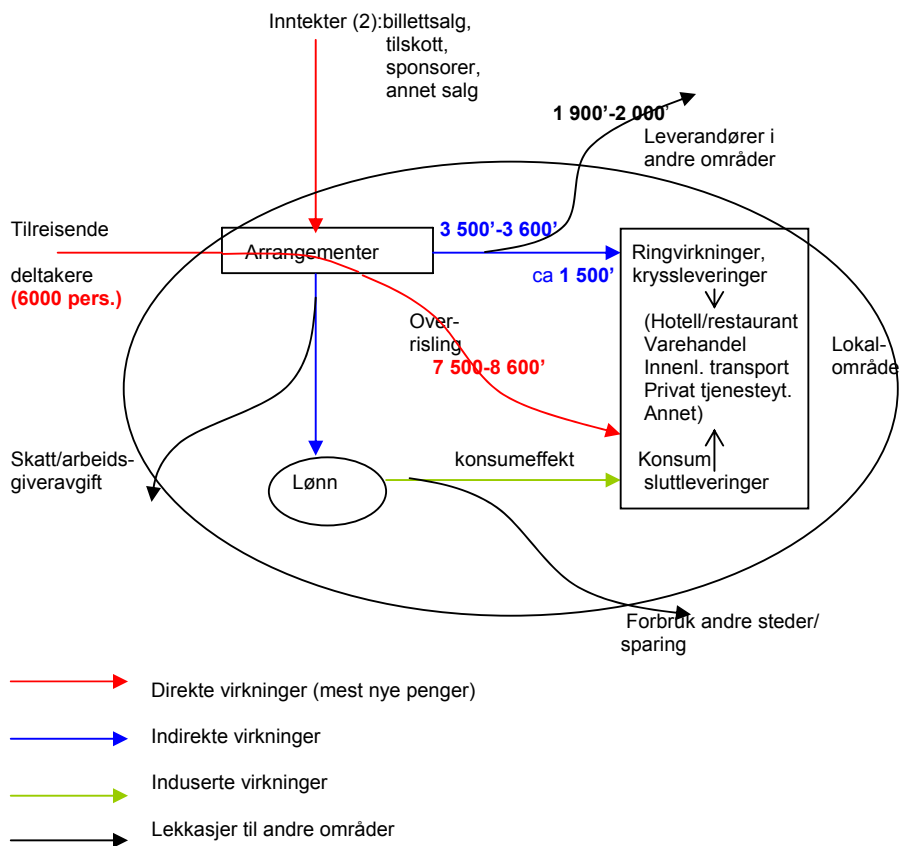


Fig. 6.3. Pengestrømmer til Nord-Gudbrandsdalen generert av **Dansefestivalen** i 2007. Tall i tusen kr, ekskl. moms.

## 6.3 Kristindagene

### 6.3.1 Overrisling under Kristindagene

Da det meste av materialet vårt knytter seg til publikum på Kransen, har vi gått ut fra antallet solgte billetter til disse forestillingene. Av i alt 2 140 solgte billetter har i følge vårt materiale 80% fast bosted utenfor Nord-Gudbrandsdalen, dvs at 1 700 av alle tilskuerne i 2007 er i denne sammenheng å regne som tilreisende.

Gjennomsnittlig har alle tilreisende reisefølger brukt 1 862,- pr reisefølge for hele oppholdstiden. Med 2,5 personer pr reisefølge blir det 745,- pr person, eller 355,- pr. person-døgn<sup>10</sup>. Tallene er ikke store eller sikre nok til å fordele på sektorer, men en stor del går til hotell- og restaurantnæringen.

### 6.3.2 Ringvirkninger av Kristindagene

Det ble i forbindelse med Kristinspelet kjøpt inn varer og tjenester for ca 660 000 kroner (inkl. moms). (Jfr. tab. 6.4.) Den samlede *inntektsvirkningen* i regionen av disse innkjøpene ligger rundt 526 000 kroner, og også her ble det alt vesentlige av innkjøpene foretatt i Sel kommune (Otta). Næringsmessig har de største postene gått til grafisk, forretningsmessig tjenesteyting, hotell og restaurant og turistkontoret på Otta i forbindelse med prosjektledelse og administrasjon.

Av samlede innkjøp på ca kr 877 000 har ca kr 216 000 gått til bedrifter utenom regionen som utgjør ca 25%.

I tabell 6.5 er merverdiavgift trukket ut fra innkjøpene. Inntektsvirkningen i andre kommuner i regionen enn Sel er minimal. Inntektsvirkningen for hotell- og restaurantvirksomhet som er størst er ca kr 155 000 mens turistkontoret på Otta får ca kr 150 000 i inntekt for prosjektledelse.

---

<sup>10</sup> Men en oppholdstid på 2,1 døgn.

**Tabell 6.4. Innkjøp varer og tjenester inkl mva regionale leverandører etter næring og kommuner. Kristinspelet 2007**

<i>Næring/kommune</i>	<b>Sel Kommune,</b>	<b>Lesja og Dovre</b>	<b>Sum</b>
Bygg- & Anleggsvirksomhet	0		0
Grafisk Industri	125 000		125 000
Hotell- & restaurantvirksomhet,	182 100		182 100
Transport	1 400		1 400
Idrettslag og andre ideelle foreninger			0
Varehandel	13 600		13 600
Forretningsmessig tjenesteyting	127 400	3 300	130 700
Reisebyrå, turistkontor, reisearrangørvirksomhet (prosjektledelse o.a. adm.utg.)	187 500	5 000	192 500
Post og telekommunikasjon	15 600		15 600
<b>Sum</b>	<b>652 600</b>	<b>8 300</b>	<b>660 900</b>

**Tabell 6.5. Inntektsvirkning til regionale leverandører fra vare- og tjenesteinnkjøp etter næring og kommuner. Kristinspelet 2007**

<i>Næring/kommune</i>	<b>Sel kommune Inntektsvirkning eks mva</b>	<b>Lesja og Dovre, inn- tekt eks mva</b>	<i>Sum inntekt</i>
Bygg- & Anleggsvirksomhet	0	0	0
Grafisk Industri	100 000		100 000
Hotell- & restaurantvirksomhet, aktivitetsbedrifter	*155 600		155 600
Transport	**1 300		1 300
Varehandel	10 900		10 900
***Forretningsmessig tjenesteyting	102 000	2 600	104 600
Idrettslag og andre ideelle foreninger	0		0
Reisebyrå, turistkontor, reisearrangørvirksomhet (prosjektledelse o.a. adm.utg.)	150 000	4000	154 000
<b>Sum</b>	<b>519 800</b>	<b>6 600</b>	<b>526 400</b>

\*Brukt 17% mva

\*\*Persontransport 8% mva

\*\*\* All tjenesteyting er forutsatt avgiftspliktig.

### 6.3.3 Samlede inntektsvirkninger av Kristindagene

Alt i alt har Kristindagene bidratt til en inntektsvirkning i regionen på 2 til 2,2 millioner kroner<sup>11</sup>. Det største bidraget har de tilreisende tilskuerne stått for med ca 1,6 millioner kroner. Stiftelsen (arrangøren) har gjort innkjøp hos regionale underleverandører på 500 000 til 550 000 kroner i tillegg. Samlet kommer en da altså opp i overkant av to millioner kroner.

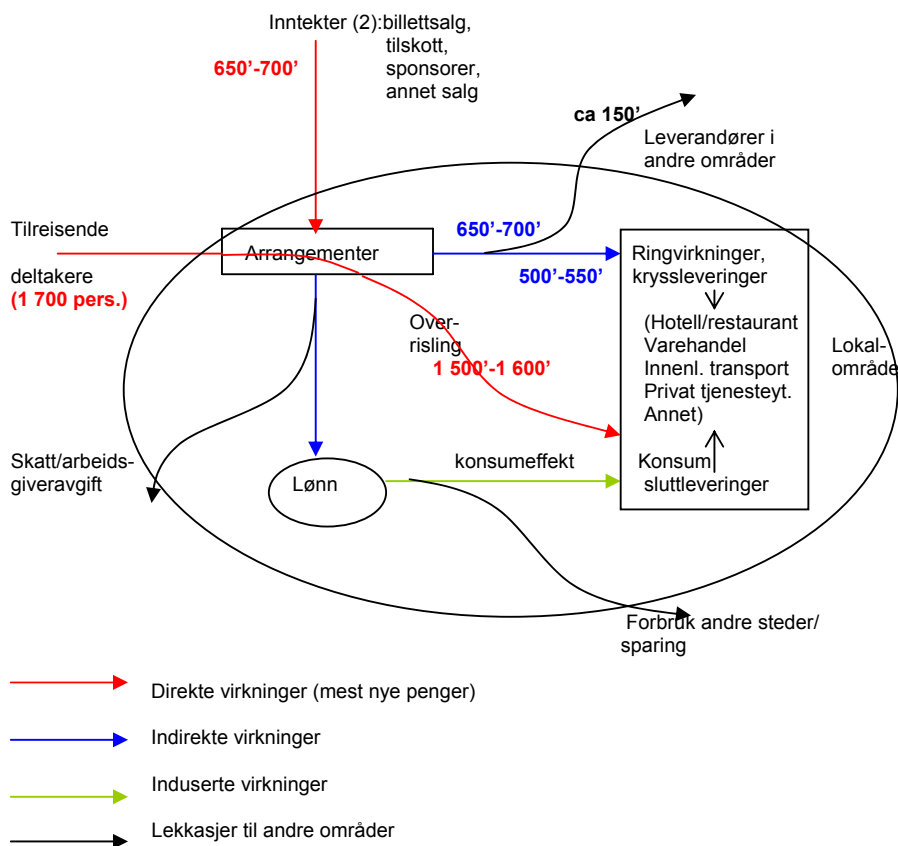


Fig. 6.3. Pengestrømmer til Nord-Gudbrandsdalen generert av Kristindagene i 2007. Tall i tusen kr, ekskl. moms.

<sup>11</sup> Summen av 1 600' og 500'-550' kroner som er det som brukes i regionen.

**Tabell 6.5. Gjennomsnittlig oppholdsutgift inkl mva, tilreisende. Diktardagane 2007**

Utgiftskategori	Sum utgift hele oppholdet	Gjennomsn. utgift per person	Gjennomsn. oppholdsutgift per person per døgn
Rom inkl frokost, de som bor kommersielt (n=33)	61 400	1 860	675
Overnattingsutgift ikke kommersiell overnatting (n=22)	0	0	0
Overnattingsutgift inkl frokost hotell o.l (veid for alle, n=55)	61 400	1 115	360
Servering (n=55)	61 600	1120	360
Opplevelser (n=55)	<u>100 000</u>	<u>1 815</u>	585
<b>Sum (n=55)</b>	<b>223 000</b>	<b>4 050</b>	<b>1 305</b>

**Tabell 6.6. Inntekt for regionen av opphold tilreisende og av tilskudd utenfra. Diktardagane 2007. (Ekskl. moms)**

Inntektspost	Inntekt hele oppholdet alle	Gj.snittlig inntekt pr. persondøgn
Salg rom inkl frokost de som bor kommersielt (n=33)	55 000	604
Rom ikke kommersiell overnatting (n=22)	0	0
Salg rom inkl. frokost (n=55)	55 000	320
Servering	49 000	290
Opplevelser	<u>98 000</u>	<u>575</u>
Sum inntekt fra utenbys deltakere under opphold	<u>202 000</u>	1 185
Tilskudd norsk Kulturråd	50 000	
Tilskudd Oppland Fylkeskommune	40 000	
<b>Sum regioninntekt</b>	<b>292 000</b>	



## 6.4 Samlede inntektsvirkninger av Diktardagane

I vedlegg 6.1. finnes utgiftspostene i tabell med en større detaljeringsgrad. Utgiften i kolonne 1 er samlet utlegg for deltakerne og sum innbetaling for bedriftene. Eventuell merverdiavgift er inkludert i tallene. Overnattingsutgiften bygger på innhentede priser og antall overnattingsdøgn fra bedriftene Andvord Gård, Kvila, Brimi Fjellstue, Fossberg og Fossheim. I overnattingsutgiften ligger innbetaling for rom og frokost og ekstra måltid for et reisefølge som hadde halvpensjon. Gjennomsnittlig overnattingsutgift inkl. frokost for de som overnattet på hotell o.l var kr 1 860 per person for hele oppholdet og kr 676 per døgn.

Vi har laget utgiftsestimater for ulike måltider og regnet disse inn som en inntektsvirkning der måltider ikke er inkludert i programmet for Diktardagane eller i prisen hos overnattingsbedrift. Vi har lagt til grunn 3 måltider per døgn for alle seminar deltakerne. Vi har også lagt til grunn en utgift per person på kr 50 for frokost, kr 75 for lunsj og kr 125 for middag for de som bor hos slekt & venner og i fritidshus og kr 100 i lunsj og kr 125 i middag pluss kr 60 i drikke varer for de som bor på hotell o.l. Alle som bor på hotell o.l har frokost inkludert i prisen og et reisefølge har lunsj inkludert i prisen. Tilleggssalg på Diktardagane er innhentet fra Fossberg og inkludert i serveringsutgiften. Posten opplevelser inneholder også noe utlegg for transport og bespisning. (Se f.ø. tabell 6.6. og vedlegg 6.1. for spesifikasjon.)

Hver person la igjen ca kr 4 050 i regionen for hele oppholdet hvorav kr 1 815 gikk til opplevelser, kr 1 120 til bespisning og kr 1115 til overnatting. Hver tilreisende seminar deltaker oppholdt seg gjennomsnittlig 3,1 døgn i regionen noe som betyr at hver person brukte ca 1 300 kr per døgn.

I tabell 6.6 trekker vi ut merverdiavgift av de tilreisendes utbetalte beløp og kommer fram til bedriftenes inntekt av innbetalingen fra de tilreisende.

Inntektene hos regionens overnattingsbedrifter fra salg rom og frokost er ca kr 55 000. Sum inntekt som tilfaller overnattingsbedriftene er betydelig høyere da inntekter fra Diktarmiddagen og annen bespisning ligger inne i serveringsinntekten. Overnattings- og serveringsbedriftene som hovedsakelig er lokalisert til Lom kommune har en beregnet inntekt på ca kr 94 000 som følge av Diktardagane. Regionen har en inntekt fra opplevelser på ca kr 100 000. Posten opplevelser inneholder inntekter fra ulike aktiviteter som er listet opp i tabell 6.6 og vedlegg 6.1 Del av pris for Diktarmiddagen som ikke går til hotellet er inkludert i denne posten. Dette er hovedsakelig betaling for underholdning under middagen som går til arrangøren. Posten opplevelser inneholder også noe inntekter fra bespisning under arrangementer og litt persontransport. Inntekter under denne posten tilfaller flere ulike aktører deriblant Tor Jonsson-selskapet. En betydelig del av inntektene

**Tab. 6.7. Mulige konsekvenser av en evt. underestimering av forbruk.**

Diktardagane 2007. Kroner.

Inntektspost	Beregning	Utlegg/utgift	Inntekt (eks. mva)
Billettinntekter åpning	Kr 150*30	4 500	4500
Kioskvarer	Kr 50*30	1500	1200
Drivstoff bensinstasjoner	Kr 400*6	2 400	1920
<b>Sum</b>		<b>8 400</b>	<b>7 620</b>

til arrangøren blir utbetalt som honorarer til aktører bosatt utenfor regionen til foredrag og lignende. Disse inntektene går ut av regionen til kjøp av tjenester og gir derfor ingen økonomiske ringvirkninger. De inntektskronene som brukes i regionen til kjøp av varer og tjenester gir nye inntektsvirkninger for regionen, ringvirkninger. Se mer om ringvirkninger nedenfor og i modell (fig. 6.1.) som forklarer sammenhengen mellom ulike inntektsvirkningene.

Sum inntekt fra deltakerne utgjør ca kr 200 000 mens tilskudd fra Oppland Fylkeskommune og Norsk Kulturråd på til sammen kr 90 000 gir en samlet inntekt til regionen på ca kr 290 000.

Vi vil nedenfor vurdere konsekvenser av :

1. å utelate å beregne inntektseffekten av mulig påfyll av drivstoff fra noen av deltakerne og
2. ikke ta med inntekter fra flere tilreisende på åpningen enn seminardeltakerne da det er overveiende sannsynlig at det var noen fra naboregionene tilstede.

Vi viser til drøftingen av dette i kapittel 3.2. Vi forutsetter at det blant de 180 personene som kjøpte billett på åpningen var 30 tilreisende utover de 55 tilreisende seminardeltakerne.

De 30 tilreisende betalte kr 150 for billett og la igjen ytterligere kr 50 i kioskvarer i regionen. I tillegg forutsetter vi at de 55 personene på seminaret tilsvarer 30 reisefølger med personbil og at 20% av disse fylte drivstoff for kr 400 i Lom før hjemreise.

Da får vi en mulig merinntekt på rundt 7 500 kroner (jfr tabell 6.7) utover den inntekten som er beregnet til ca 292 000 (tab. 6.6.)

Dette vil føre til en inntektsøkning på ca kr 7 500 slik at inntekten i tilfelle for de regionale bedriftene blir ca kr 300 000. Beregningseksemplet er gjort for å illustrere hvordan usikker datainput kan slå ut på regionens inntekt. Vi ser at effekten er marginal på inntekten.

Diktardagane er et svært oversiktlig arrangement med få tilreisende, mange innlagte aktiviteter i programmet og det meste skjer i Lom sentrum. Vår datainput er hentet fra ulike kilder, arrangøren, bedriftene og deltakerne noe som gir kontrollmuligheter.

Alt dette i sum gjør at vi følger oss rimelig trygge på at de økonomiske virkninger som vi har beregnet er beheftet med liten usikkerhet.

Vi mener at det er sannsynlig at inntekten for bedrifter og organisasjoner regionen som en følge av Diktardagane ligger mellom kr 250 000 og kr 300 000.

#### Økonomiske ringvirkninger

I følge Hanem har arrangøren foretatt helt ubetydelige innkjøp av varer og tjenester hos regionale bedrifter/aktører som en følge av årets arrangement. Hvorvidt overnattings- og

serveringsbedriftene har foretatt regionale innkjøp for sitt mersalg på ca kr 94 000 har vi ikke kartlagt og vi er overbevist om at det er ubetydelig. For en så liten omsetning og i en region med så lite utbygd produksjon av varer vil de lokale leverandørvirkningene til hotell- og restaurantnæringen være minimale.

## 7 Arrangementenes betydning for regionen

Samlet sett bidrar disse tre arrangementene til en inntekt til regionen på i størrelsesorden 11 til 12 millioner kroner. Det er først og fremst antallet tilreisende som bidrar til store overrullingstall, og Dansefestivalen er der den udiskutabelt største av disse tre. Dansefestivalen har både mange tilreisende og potensial for lang oppholdstid, som begge er faktorer som trekker i riktig retning når det gjelder regionaløkonomiske effekter. Disse tre arrangementenes virkninger må sees i sammenheng med samlet inntekt i regionen og eksisterende næringsstruktur og produksjonskapasitet skal en kunne vurdere den faktiske størrelsen på dette bidraget.

Når det er sagt, har oppdraget vårt vært å kartlegge den økonomiske inntektsvirkningen av arrangementene. Det er ikke gjort forsøk på å identifisere eller kartlegge evt. andre effekter i lokalsamfunnene. Med evt. andre effekter tenker vi særlig på at arrangementer, med eller uten lokal tematisk tilknytning, kan fungere som styrking av lokal identitet og samhold, å utvikle individer og organisasjoner med arrangementsteknisk og annen kompetanse, kanskje mestringsopplevelser, osv.

At det blir gjennomført arrangement i egen region som blir omtalt andre steder kan bidra til å styrke egen identitetsfølelse og forankring i regionen. Dette er forhold som i stor grad vil være med å påvirke bolyst, i alle fall under ”ellers like vilkår”. Iscenesetting av egen historie eller andre lokalt forankrede ”hendelser” er viktige kulturaktiviteter til innvortes bruk.

----- 000000 -----



## Vedlegg





## Vedlegg 3.1

**Intro :** - til undersøkelsen  
- om de kan svare på enkle spm. nå  Vil ikke være med

**Overnatter du hjemmefra  
i fbm. Dansefestivalen?**

- Nei, bor hjemme, sted: \_\_\_\_\_
- Ja, på hytta, hvor \_\_\_\_\_
- Ja, hos slekt/venner, hvor: \_\_\_\_\_
- Ja, campingvogn/bobil: \_\_\_\_\_
- Ja, på hotell el. likn., hvor: \_\_\_\_\_

**I tilfelle, antall netter :** \_\_\_\_\_ antall overnattinger

**Har/skal du i sommer besøke:**

- Kristindagene på Sel
- Pilegrimsdagene på Dovre
- Diktardagane i Lom
- Andre festivaler/arrangementer:

\_\_\_\_\_

**Fødselsår:** \_\_\_\_\_

**Fast bosted:**

Poststed (+ evt. land): \_\_\_\_\_

**Kunne tenke seg å svare på noen flere spm. etterpå  
på internett?**

Nei  Har ikke e-post/nett

e-post: \_\_\_\_\_ @ \_\_\_\_\_

- broadpark.no
- c2i.net
- frisure.no
- hotmail.com
- online.no
- ...kommune.no
- Tele2.no
- msn.com
- msn.no
- bbnett.no

**Kontaktopplysninger (hvis ikke internett)**

Telefon: \_\_\_\_\_

**Kjønn:**  Mann  Kvinne



## Vedlegg 5.1

### Kristindagene på Sel 2007 - publikumsundersøkelse

#### Vurdering av selve arrangementet

I forbindelse med Kristindagene på Sel har Østlandsforskning fått i oppdrag å evaluere arrangementet. Det skal også gjennomføres tilsvarende undersøkelser i forbindelse med Dansefestivalen, Diktardagane og Pilegrimsdagene 2007. Det er først og fremst publikums meninger om og utgiftene i forbindelse med arrangementet som skal kartlegges.

#### Svarene vil bli behandlet fortrolig.

De vil utelukkende bli brukt til statistikk og vil ikke bli presentert slik at enkeltpersoner kan gjenkjennes.

Du kan skrive evt. kommentarer du måtte ha på alle steder der det er avsatt plass til fritekst. Har du kommentarer til andre forhold enn det blir spurt om går det bra at skrive disse hvor som helst.

**Ikke bruk "return" for å gå videre, da avsluttes undersøkelsen. Bruk museknappene for å navigere i skjemaet. Hvis du likevel skulle falle ut kan du bruke "tilbakeknappen" i din web-leser, eller ta opp undersøkelsen på nytt!**

Hvis du vil skrive ut skjemaet kan du bruke Ctrl-P.

#### 1. Hvilke scener/delarrangementer besøkte du under Kristindagene i år?

Kryss av for alle arrangementer du var på i 2007.

- Kransen, spelet om Kristin og Erlend, Jørundgård
- Blomstergleder, Tordis Ørjaseter, Høvringen
- Blomstervandring på Høvringen
- "Prinsessen som gikk til jordens hjerte", barneteater i parken, Otta
- "Den unge Sigrid Undset", cabaret på Høvringen Høyfjellshotell
- Konsert i Sel kirke, Sondre Bratland og Annbjørg Lien
- Litteraturseminar Wildenvey, Norlandia Hotell Otta
- "Tre debutanter for 100 år siden", foredrag og kulturinnslag Øigardseter
- "I Kristin Lavransdatters rike", historisk vandring på Jørundgård
- Balladenatt, Jørundgård lørdag kveld
- Messe på Sandbu med biskop Fiske
- Maleriestilling på Høvringen Høyfjellshotell
- Marked på Jørundgård
- Utstilling på Ottatunet av barnehagene i Sel
- Annet

## 2. Hva syns du om de delarrangementene du deltok i under Kristindagene 2007?

Ett kryss pr. linje for de arrangementene du deltok i	Meget bra	Bra	Verken bra eller dårlig	Dårlig	Meget dårlig	Vet ikke
Kransen, spelet om Kristin og Erlend	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Blomstergleder, Tordis Ørjaseter, Høvringen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Blomstervandring på Høvringen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Prinsessen som gikk til jordens hjerte, barneteater i parken, Otta	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Den unge Sigrid Undset, cabaret på Høvringen Høyfjellshotell	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Konsert i Sel kirke, Sondre Bratland og Annbjørg Lien	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Litteraturseminar om Wildenvey, Norlandia Hotell, Otta	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tre debutanter for 100 år siden, foredrag og kulturinnslag, Øigardseter	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
I Kristin Lavransdatters rike, historisk vandring på Jørundgård	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Balladenatt på Jørundgård lørdag kveld	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Messe på Sandbu med biskop Fiske	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Maleriutstilling på Høvringen Høyfjellshotell	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Marked på Jørundgård	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utstilling på Ottatunet av barnehagene i Sel	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Evt. andre, oppgi hvilke(n) nedenfor	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**Er det noen forhold ved arrangementene eller gjennomføringen du vil kommentere?**

## 3. Har du vært på arrangementer i regi av Kristindagene før (tidligere år)?

- Ja, mange ganger
- Ja, noen ganger
- Ja, men kun en gang før
- Nei, aldri

**4. Hvis du har deltatt under Kristindagene tidligere år:  
Når var du der sist?**

Oppgi årstall for siste året du deltok før 2007:

Evt. kommentarer

**5. Har du vært på/skal du delta i andre festivaler i sommer (2007)?**

- Ja, helt sikkert
- Ja, kanskje
- Nepe

**6. Hvis du har besøkt eller har planer om å besøke andre festivaler i sommer:  
Hvilke har du besøkt eller har planer om å besøke?**

	Ja, helt sikkert	Ja, kanskje	Nepe
Dansefestivalen på Sel	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Diktardagane i Lom	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Pilegrimsdagene på Dovre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Countryfestivalen i Skjåk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Countryfesival på Vinstra	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Per Gynt-stemnet på Vinstra/Gålå	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sigrid Undset-dagene/Litteraturfestivalen på Lillehammer	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Andre, oppgi hvilke(n) nedenfor	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**Andre festivaler eller evt. kommentarer:**

## Om oppholdet

Vi er også interessert i å finne ut noe mer om hvilke effekter Kristindagene har på lokaløkonomien i Nord-Gudbrandsdalen. Vi ber deg derfor også om å svare på noen spørsmål om hvordan du evt. har overnattet og hvor mange penger du har brukt i området. Med "området" mener vi Nord-Gudbrandsdalen, dvs. kommunene Dovre, Skjåk, Lesja, Sel, Vågå og Lom. Se avgrensningen på kartet - hvor de lysegule området er definert som "området".



7. I hvilken anledning var du nå i dette området (Nord-Gudbrandsdalen) under Kristindagene? Oppgi hovedgrunnen til at du var i området.

- Bor her
- Var her utelukkende for å delta i Kristindagene
- Var på ferie i området
- På gjennomreise
- Besøkte venner/slekt

- Hadde andre gjøremål i området
- Annen hovedgrunn, hva:

8. Hvis du/dere var på ferie i området:  
**Visste du/dere om Kristindagene før du/dere dro hjemmefra?**

- Ja, og var bestemt på å delta før avreise
- Ja, men hadde **ikke** bestemt meg/oss sikkert for å delta
- Nei, hørte om arrangementet etter at jeg/vi hadde reist hjemmefra

Evt. kommentarer

9. **Overnattet du utenfor ditt faste bosted i forbindelse med Kristindagene ?**  
 Hvis ja, oppgi type overnatting, stedet hvor du overnattet og hvor mange netter du overnattet.

<input type="checkbox"/>		Sted	Antall netter
<input type="checkbox"/>	Nei, bodde hjemme		
<input type="checkbox"/>	På hotell el. liknende, hvor (sted og navn):		
<input type="checkbox"/>	I leid hytte/leilighet i området, hvor (oppgi sted):		
<input type="checkbox"/>	I bobil/ campingvogn, hvor (sted):		
<input type="checkbox"/>	I campinghytte eller telt, hvor:		
<input type="checkbox"/>	Annen kommersiell overnatting, hva og hvor:		
<input type="checkbox"/>	På eget / lånt fritidshus / hytte, hvor:		
<input type="checkbox"/>	Overnattet hos slekt eller venner, hvor:		
<input type="checkbox"/>	Annen overnatting, hva:		

**Spm. 10. - 12. besvares kun av de som ikke har fast bosted i Nord-Gudbrandsdalen.**

10. **Hvor store utgifter har du/ditt reisefølge hatt i Nord-Gudbrandsdalen i forbindelse med Kristindagene?**

Anslå beløpene du har brukt på de forskjellige utgiftspostene nedenfor for hele perioden. Penger som er brukt utenfor området skal ikke telles med.

- utgifter til billetter	Kroner	NOK
- utgifter til overnatting		NOK
- utgifter til mat/drikke på kafe/restaurant		NOK
- utgifter til dagligvarer o.l. i butikk		NOK
- utgifter i <u>området</u> til transport/drivstoff		NOK

- utgifter til fornøyelser o.l. utenom selve festivalen		NOK
- andre utlegg		NOK
Utlegg i alt i <u>området</u> for hele perioden		NOK

**11. Hvor mange personer gjelder beløpene du har oppgitt ovenfor?**

Beløpene gjelder antall:		voksne
og antall:		barn

**12. Har du også hatt utgifter i området som er dekket av andre, betalt på forhånd eller etterpå, eller evt. "på regning" ?**

- Ja, har hatt utgifter i tillegg til det som er oppgitt over
- Nei, det som er oppgitt over er alle utgifter i området

**Hvis "ja", kan du si noe om hva de utgiftene gjelder, evt. hvor mye det kan dreie seg om?**

**Besvares av alle**

**13. Har du deltatt i andre arrangementer eller besøkt severdigheter i området i forbindelse med besøket på Kristindagene ?**

- Ja
- Nei

**Hvis ja, kan du oppgi hva/hvilke?**

**14. Hvilken/hvilke type(r) transportmiddel benyttet du deg av for å komme til Sel/Kristindagene fra ditt hjemsted? (Kryss av for alle brukte alternativer)**

- Privatbil
- Buss
- Tog



- Fly
- Leiebil

**15. Hvem var du sammen med på Kristindagene?**

Kryss av for samtlige grupper som inngikk i ditt reisefølge.

- Samboer/ektefelle
- Venner
- Barn (egne og/eller venners)
- Var alene
- På gruppetur
- Andre:

**16. Hvor mange personer var dere i alt under besøket på Kristindagene?**

Antall personer totalt i følget:

**17. .. og hvor mange personer i hver av følgende aldersgrupper?**

Fordel alle personer som dro sammen på aldersgruppene nedenfor.

Voksne, 40 år eller over	Antall	personer
Voksne, 20 - 39 år		personer
Ungdom, 14 - 19 år		personer
Barn, under 14 år		personer

Evt. kommentarer

**18. Hvor er ditt faste bosted?**

Norge	<input type="checkbox"/>	Kommune:	
Utlandet	<input type="checkbox"/>	Land:	

**19. Øvrige kommentarer:**

Hvis du ikke blir ferdig med utfyllingen kan du trykke "Lagre" for å komme tilbake senere.  
Er du ferdig kan du bare "Avslutte".



## Vedlegg 6.1.

Spesifikasjon av de tilreisendes utlegg og bedriftenes inntekt under oppholdet fordelt på overnatting, mat/drikke og opplevelser. Diktardagane 2007.

	Beregning (Priser er per person)	Salg inkl mva	Mva	Inntekt
<b>Overnattingsbedrifter:</b>				
Sum salg rom og frokost eller halvpensjon		61 400	Brukt 12%	54 800
<b>Estimater ekstramåltider tilreisende som bor kommersielt (n=33)</b>				
Ekstra lunsj fredag og lørdag,	kr 100 a 2 døgn	5 600		
Ekstra middag lørdag/torsdag	kr 125 i 1 døgn	4 125		
Vafler, kake per dag, estimat 5 personer	Kr 50 i 2,7døgn*	675		
Drikkevarer til middag alle kommers overnatting	kr 60 a 1 døgn	1 980		
<b>Sum ekstramåltider for de som bor kommersielt</b>		<b>12 380</b>		
<b>Mat/drikke, til slekt &amp; vennebesøkende og tileisende. i fritidshus (n=22)</b>				
Ekstra middag inkl drikke	kr 125 per person per døgn a 1,5 døgn	4125		
Frokost	kr 50 per person per døgn a 3,5 døgn	3850		
Lunsjmåltid	kr 75 per person per døgn a 2,5 døgn	4125		
		6000		
Mat, drikke r store arrangementer		31 175		
Sum bespisning/drikke alle		<b>61 655</b>	Brukt 25%	<b>49 300</b>
<b>Opplevelser:</b>				
Billettinntekter, åpning		8250		
Billett fest Lom Samfunnshus fred		25000		
Nattbad		5000		
Elvesæther		11250		
Nordgard Aukrust		12500		
Litteraturseminar		27500		
Diktarmiddag, underholdning		9 075		
Sum opplevelser		<b>99 959</b>		<b>98 100</b>
Sum alle oppholdsutgifter		<b>222 991</b>		<b>202 200</b>
		<b>223 000</b>		



## **Ringvirkninger av tre kulturarrangementer i Nord-Gudbrandsdalen**

Dansefestivalen på Sel, Kristindagene på Sel og Diktardagane i Lom

I takt med at antall festivaler og kulturarrangementer øker vies denne typen arrangementer også økt oppmerksomhet med tanke på økonomiske resultater. Det er da ikke først og fremst det bedriftsøkonomiske resultatet som fokuseres, men kulturarrangementenes bidrag til den lokale økonomien på arrangementsstedet.

I denne rapporten presenteres inntektsvirkningene av tre kulturfestivaler arrangert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2007: Kristindagene i Sel, Dansefestivalen i Sel og Diktardagane i Lom. De tre arrangementene er svært forskjellige både i størrelse og innhold.

Dansefestivalen er den største med ca 6000 tilreisende deltakere og en samlet inntektsvirkning i regionen på 9-10 mill. kr., Kristinspelet har ca 1700 tilreisende og en inntektsvirkning på 2-2,2 mill. kr., Diktardagane er et mindre arrangement som gir en inntektsvirkning i regionen på ca 300 000 kr

**Rapport nr.: 18/2006**

**ISBN nr: 978-82-7356-620-1**